

משפט

פתחה: הגישה לגיטין ענף ט: אונס חוראה מועעת

הכפיה כנ

ועתה היא מעבירה מהשלישי, והרב אב"ד או מ"ה מאיר פאלעציג התורה בהם, ולא שמעו ולא חטו און, והרב מורה תורה של עכשו, בעורת אקרוט נרשו הוזג מבית הבנסת, והבילום מכל זכות של בני תקלה, והוזג טוענים, שהם שמעו לקל הירושל מארכוט המסדר קדושין שהתריד להם..

תשובה. יראה כל עין הרואה, שהקידושין שסידר המסת הירושל מארכוט.. אין בהם ממש, וחיבים ברת על כל ביאה וביאה, והוא יצאת ממנה בלבד גט, ומורתת לכל העולם חז' מכחן, שהיה זונה ואסורה לנאה. וhabnim מצוה לפרשם שם מפורים, ובניהם עד סוף העולם, והנה כתיב בתורת משה, אරור אשר לא יקיים את דברי התורה הזאת, וכי בספריו ומייתי רמב"ן, זה ב"ז של מטה, שהם באror אם יש כה בידם להקים התורה, בידי רשיעים המחללים ועוברים על הדת... לנרשו מבה"ב, ושלא להתחבר עמו, ולמול בנוי..

ע"ב אם בית דין וקהל שותקים לעוברי עבירה, אלו הם בכלל אror אשר לא יקיים את דברי התורה הזאת, ע"כ מובן לכל בר דעת, כי יפה וכדין עשו במא שעשוו לבסוף ומרים הנ"ל. ומה שמתנצלים, כי הסורות מארכוט הירושל הנ"ל, אין זה כראוי, שהרי הרב בערים מ"ה מאיר זצ"ל עמד נגד הכל בה עוז ותעצומות, וגם אני כתבתי בזה, והי להם לשימוש לרבר בערים, ולא למארכוט הירושל, ע"כ יפה עשו הרב וקורות על העבר. ואם מכאן ולהבא יפרשו וזה מזו וישבו אל ה', אין לך דבר שעומד בפני התשובה, ויראה הרב איך לקרים אל ה', אחר שיתרחקו ויפרשו זה מזו, ויקבלו תשובה על העבר.

אמנם רע ומר ענשו של המסת ומדיח מארכוט הירושל, כי הוזג הלכו אחר תאوتם לבם הרע ויצרם הזונה, אבל זה המסת, בשאט לבם עבר על כמה בריאות, ולהרבות ממורים, עונשו קשה משליהם. וראוי לפוסלו מכל דבר הנוגע לדת ישראל, ולהנaging ציבור כלל, וחוטא כל יתגאה, ואם יקבל תשובה קשה תשובה זו, ומ"מ אין דוחים אותו, אך פרנס ומוניה על ציבור לא יהיה... כל הדברים הללו פשוטים וברורים עפ"י דת תורה, דת משה וישראל, עכ"ל. **[א"ה:** כל מי שיש לו עניינים לראות, בין בין כמה הلقטה רברbeta דאיכא למשמע מדבריו הקי לנ"ז, ופירושים מיותרין, ודיל..].

המחליקות...," ולא כל כמין לקרוא לעצמה עמי בענו ישאל ומקלו יגיד לו, כדי להפרק את עצמה...

בש"ב בנ"ז, דפשיטה רוחיתה יודעת דיש ויש ב"ז ב"ז גדוילים ומומחים מהבי"ד שהתרות, והבי"ד הקרובים.. היו צוחין על הב"ד שהתרות, וא"ב לא היה לה למוקד אהורת הב"ד המיקל... ולבו"ע לאו אנומה מיקרית ע"פ הוראת חכמי פיסארו... דליך לאחשובה אנומה ע"פ הוראת הבי"ד... וסוף דבר כך נעשתה מעשה, ויצאתה ההוראה ע"פ כל רבינו וחכמי גלגולותינו, שתצא מזה ומזה גט גמור, ולהשני שהיה מפרק בדבר, רדףו עד החרמה כדי שיוציאנה מתחת ידו בגט, וכן עשה, עכ"ל. **ושמ** (ס"י י') [בענין הנ"ל, מרבני שלוחי חברון], וז"ל: כי לחרבא דנפיק מיניה, הбурה ללאו יצאתה, התורה לו ס"ה, והתרות להנשא, דא ודאי פשיעותא הוא, כי נבלעה נушטה בישראל, להתריד אשת איש בפטומי מיל', כי ש"ב וק"ז דבנ"ד לש"ש אונס כל... כי האשה החזאת צריכה גט מזה ומזה, ואסורה להו ולזה עולמית... עכ"ל.

יא. ושמ (ס"י י"א) [בענין הנ"ל, מרבני ליוורנו], וז"ל: הדרבר ברור בכיוותא בכותחה. אמרה לשניהם..., וכל השענות את قولם ישא רוח ומחבל ימעטו, כי אין בהם ממש.., כפי דין תורה קמחוייב השני להוציא מהביתו, ולא יתריח עמה עוד, ופיוור לשיעים הנהה להם והנהה לעולם, ולא ירבו ממורים **5009** **בישראל...**

ובכן אנו גוזרים עליו בכח התורה המוסרה לנו מסיני, שיזוציאינה שמעון תיקף ומיד מכיתו ומרשותו, כי אסור ליה אפילו יהוד, ואם יתנו כתף סוררת ולא צייתי, אנו מנדיין ומחרימים אותם ואת כל המסייעים אותם, המחויקים ידי עוברי עבירה, ושוטים שקלקלו עתידים ליתן את הדין... ואנחנו נחיל חושים להחרימים בפרהמיא בחויאן דרבנן דליות ליה אמותא, ולהבדלים מקהל עדת ישראל, ואנחנו נקיים, עכ"ל. **[ז]** ועייש שחתמו י"ח מגדולי הדור, לגוזר על החני שיזוציאינה].

יב. בחתת"ס (ח"ו, ליקוטים ס"י מ"ט), [במי שישדר קידושין למי שנשא אשת אחיו אביו], וז"ל: **על** דבר ברוך בן שמואל, שהוא שניים ימים נשא אשת אחיו אביו, בשם מרם בת צבי, וסידר לו קדושין הירושל מארכוט חז' לעירו סאטשין, והוליד ממנה ב' בנים,

הכפיה

בהתהר הנישואין, לאו הוראה מקרי למשמך עליה, דהא בכמה דוכתין אמרו כל תח' שמורה הלבנה ובאו, אם אחר מעשה אמרה אין שומעין לו, ואם מצינו בן על ר'... עאכ'ב על ר' שבומני, ונ"ד היה אחר מעשה הגט שנעשה שלא כדין, ואיהו סובר לאכשורי מפני כסופה דיריה, ואין שומעין לדבריו..., והו מודיעם..

ובפרטות שהמעדררים מיחו בה שלא תינשא, ובודאי מהה מודיעם..., ובנ"ד התרו בהם הרוב הגדול מוי' לייבר נ'י ומעלתו, שלא תינשא, וראוי לומר למוקנה דעתך בדברי הריב'ש הנ'ל... וקודם שיבורר כל זה... איזי האשה הנ'ל היא בחשש ספק יבמה לשוק דאוריתא, ומחייב כל מורה שהזוג הנ'ל הם תחת ממשלו, להפרישם, וכל בעילותיהם עד שיבורר החיתרה [כנ'ל] (אות יג, ד"ה אבל), הם בעילותן זנות, עכ"ל.

נקף נ"ז, מס' 5009

טו). ושם (ס"י ק"ג, ו"ל, שאלה...), מה לעשות באנשי האלה שפשעו לעשות הנישואין במזיד... השובה: הנה אם היה נתברר שעשו כן ע"פ הוראה התחם, הרין מבואר ברמב"ם (פי"ג מגירושין, ה"ב), ובש"ע (ס"י יז, סל"ז) נבי מים שאלי'ס, דמנדין... לילוי התנתנות דטענה. ובאן ליאכ התנתנות דטענה, כיון שמיוחו בו... בנן"ד ייל, אף שמיוחו בו שלא לעשות הנישואין... מ"ט ייל דליה מזיד, ולומר שידע המ"ץ דהוי איסורה, ומ"ט הוראה לעשות כן, אך דיליביה אנסיה והיה סובר בדעתו דמותר גם לנחתלה, ואין לשפטו לתח' שההוראה בימיים שאלי'ס, רק אם ידע הדין דלא תינשא לנחתלה, ומ"ט הוראה כן להנשא כדי דלא תצא דייעבד..

וא"כ כמו"כ ייל, אף דודאי לא הוה להמ"ץ להורות כן ע"פ טעota דיריה, כיון שמיוחו בו ואמרו להה שואה איינו מכין הדין לפוסק בכוי"ב..., מ"מ איזה בעצמו היה סובר שהבן הדין שפיר דמותרת, וליביה אנסיה, וא"כ אף שמיוחו בו ייל דהוי טעות... אך דא"כ, אך דינא דת"ח שההוראה וכו' נפל בבירא, דכ"א יאמר בנ'..., וא"כ עדין אייכא למשיח שיתרצה ויאמר איזה סברות קלושות שלא להлечה כמו בנן"ד, ולא נשמתיה משום דሊביבה אנסיה, וע"כ דבזה אין לפומרו מעונש... וגם אם לדעתו היה ברור דהוא פסול דרבנן, ואם נימת לא תצא דייעבד, האיך יאמר דברים כאלה להבעלי דין, דע"ז יתעורר לעשות החתונה, כאשר היה באממתו, וכבר אמאוז'ל הוי וחיר בלשונך שמה מתוכם ילמדו וכו'... אך... לא מצינו על כיו"ב להענישו...

יג). **בברית אברהム** (אה"ע סי' צ"ז), מבתבו הגעני סמוך לכניות השבת, וכתבתי מיד במוש"ק לمعالתו ולהרב המ"ץ דשם, שיראו להפריש את הווון הנ'ל, עד שיתברר יותר גמור... הנה בעות שהערתינו עני על המעשה הלוות, עמדתי משתומם, מה ראו על בכיה להקל באיסור חמוץ כהו, מבלי יותר ברור... ומיום עmedi על דעתך לרائي ולא שמעתי, גם אבותינו לא ספרו לנו פירצה גדולה כזו, ואנכי הוראה שאבי המנורשת ואחים עשו כן, מחתה שהוגר להם שיש במה גניטין, דלבתלה לא תינשא ואם נישאת לא תצא.

אולם מה שבא במכתבו, שהנישואין היה בידיעת הרב המ"ץ, לא אוכל להאמין כזאת, כי גדרה התמיה בעני... מה לו לעשות בזאת, להקל ולעשות הנישואין, לשוע בזיד באיסור חמוץ כזה, שהמך קצת להתריר המבואר בדברי גדולים הנ'ל, הם בגדר האפשר ולא אפשר ולא העלו דבר ברור בזה... ואפשר שסמכיו לכנות הדבר במעשה הנישואין... והוא סוברין שאחרי הנישואין לא יכול המערער להודיע סברתו כל גדולי זמני'ו.

אבל אם ערד ערד קודם הנישואין, והגදלים הזהירו: שלא להתריר אם לא ע"י "היתר ברור" [א"ה]: ככלומר, "היתר מבורר" במקורו ונימוקיו, מגאנוני זמני'נו, והם פשעו בזיד לעשות הנישואין שלא כדין, פשיטא דאין שום חרם דרי'ת על המערער... וממילא פשוט בנן"ד, דקודם "шибורר החיתרה" [כנ'ל] ע"פ הסכמת גדולי זמני'נו, היה בחזקת ספק מגירושת, ושמא הדין דתצא, וצריך להפרישם שלא ידורו ביחד עד שיבא הפס"ד מגאנוני זמני'נו. ואם כן, לא הועילו כלום במעשה הנישואין, ולכן רחוק אצלי להאמין שהיה ע"פ ידיעת הרב המ"ץ... שאמ' אם היה ברור לו שהדין, שלא תינשא לכתלה ולא נימת לא תצא, הדין: שהחכם שזכה לעשות הנישואין, מנדין אותו וכמו שיבואר בס"ד... עכ"ל.

יז). ושם (ס"י צ"ט), ו"ל: דכל היכא דאמרו רבנן אם נימת לא תצא, הינו בנימת בשונג, ואף אם נימא דעשנו כן ע"פ דעת הרב המ"ץ, כמו שבא במכתב השואל, מ"מ הלא מבואר.. להדי' בתשובות מהר"ץ קולין (סוף שורש פ"ד) שלא שידי' מא' הויל לה למייעבד, בנימת ע"פ המורתה, [משום] דהוי לה לאמתוני עד שישאו ויתנו בדבר כל החכמים הבקאים בהוראה... ועוד אני אומר דבלאי'ה הוראה המ"ץ

שמשמש כ"ירב" בקהל או בעיר גודלה. **ע"כ** אמרנו להביא מדברי הפסוקים, שהזהירות על כבוד דא, שעד כדי כך צריך להתחשב עם דברי הזולות: אף לפנות אליהם ולשאול מהם חותות דעתם, וכש"כ שלא להתעלם מדברי המערער, אלא לקבל האמת ממי שאמרו יהי מי שייה!.

א). במחרשה"ס (ו"י, סי' רנ"ה), ו"יל: **אם** המצא תמצוא באלו הנורושים חכם או חכמים אוסרים האשא, שחולקים [עם] החכמים המשדרים הגט ומתיירין האשא לינשא למישטרצה... מ"ש ייאמר טעם לדבריו ומראה פנים נראין להחמיר בנם, או שאיןו גט [شمערער שהגט פסול], לא דבר ריק הוא, ואם סברת מהחרירין והמתירין שקולים, ראוי להחמיר באיסור חמור בזה, ואפילו שלא היו שקולין לגמרי, עכ"ל. **[א"ה]**: הרוי לנו, דההכלכה מהחרmir והמעערע, אפילו אם הוא ייחיד נגד ריביס, ואפילו אם סברת מסדרי הגט להקל, הוא חזקה קצת מן סברת מהחרmir, מ"מ מחמת חומר "אשת איש" ראיו לילך לחומרא, וכנראה שלא הבין לרוחם של אנשי קדימה דהיום...].

ב). הרמ"א (בשו"ת סי' נ"ה, בתשובה מהר"ס פדוах) כתוב: **שמנחג כל מורי צדק,** אף אם הוא מומחה, לשולח הגט לכל המורים אשר בעיר, ואם אחד מהם מגנגם בו, ומטייל בו מום, **"לא יתנתנו עד יצא לאור משפטה".** [וכי"כ שם (סי' נ"ו), והובא בכתה"ג (אה"ע סי' ק"כ, הגב"י אות ל"ו), עי"ש].

ג). ושם (סי' נ"ו), ו"יל: **מי שנייתן הגט שלא בפנוי,** ונמצא אח"כ פסול מה בנם, **"ומפרש** ואומר שפסול מטעם זה ומטעם זה", לא עליה על לב ר"ת... אדרבה, יישר בזהו, כדי שהאשה לא תנשא לאיש, עד שתתקבל גט כשר, עכ"ל. **[א"ה]**: הרוי לנו עoho"פ, אכן אם ייחיד מעערע על הגט, אם הוא מפרש את טעמיו ונימוקיו, אז אסורה האשא להנשא עד שתתקבל גט אחר, או עד שיוכיחו דחיתת העערע, וא"כ כשי"כ וק"ו כשהערעור בא מב"ד וככני"ד.

ד). במשפטי שמואל (סי' קכ"ג, אות א'), ו"יל: **ראוי** להוות הרב שבעיר בכל ענייני הגיטין, ובזמן הזה ראוי להקbez כל הבuali תורה, דלא גרע מטריפות דוחיה מכנייף וכ"כ בראיה באנהדרין, והם יחקרו בכל מה שצרכיך... שלא יבא הדבר לידי פסל או קלקל, עכ"ל. [הובא דבריו בכתה"ג (אה"ע סי' ק"כ, הגב"י אות מ"ד), וכ"כ הדברី חיים (אה"ע ח"ב, סי' קל"ז), עי"ש].

אולם על האנשים האלה, אבי המגורשת ואחיו הנושא והנשאת, ולימורם בסילוי דלא מבעי דמא, לפי שעברו והקלו בספק ערוה החמורה... **אך** שראיתי במכתבו שאביה הוא ספר סת"ם, והנישא הוא מלמד, והלא מבואר בשו"ע (אויח סי' ל"ב, סי' כ) נדרש להיות ירא שמים וחרד לדבר ה... ואנכי הרואה שהאיש הלוות, אדרתיה דנפשיה עבד להקל באיסורים חמורים, ואיכא למייחש גם על כתיבתו... ולמן לדעתך גם אם יומכם היה יתר, ראוי להענישם מהמת שהקלו בספק ערוה החמורה, ולהעבירם לזמן עד שיחזרו למוטב ויקבלו עליהם דברי החירות, עכ"ל.

נקב נ"ד, מפרק 5009

ענף י

ازהות הפסיקים שלא לעמו על צעתו לcola בגיטין, רק להתחשב עם דברי הזולות בקטן נגוזל:

א"ה: היוות שיעיקר החורבה בני"ד, נתהוה מלחמת הזולות בקטן כגדול, אז יהיה נחשב זאת להם כמגרעת בכבודם. **קבלנו** כמה קריאות מלונדו מבני בליך שם שצעקו עליו בשצח קצף, דהיינו שלא התקשרנו עם הביע"ד דשם, טרם שהכרזנו בפומבי את ערורו הבעל ופסלנות הגט. **ואנו** בעניינו לא יכולנו להבין מה חרוי האף גדול הזה, כי לא עלתה על לבינו כלל שמוסטל לעלינו לפנות זוקא אליהם, לאחר שכבר שלחנו התורתם ביע"ד להאשה שדרה שם, ופרסום הדבר בזודאי שנחוץ בכל העולם כולם, כדי שהכל ידעו להשמר מלישא אותה.

ואייה"ג דלאחר שנתגלה לנו, רק כעשרה ימים לפני החתונה האסור, שהחתונה אמורה להיות להיערך שט, אך חשו ולא התמהמו, וככתבו קוונטרס קצר עם תוכן העורורים, ושלחו לחברי הביע"ד דשם, ועכ"ז לא נסגו אחר מזימתם. **ולא עוד**, אלא שעל שאלת רבנים חשובים שפנו אליהם ימים ספורים טרם החתונה בתמהון על המראה הגדול, מזוע שמותעקים להר הדבר, וממאנים להיות מתון ולדוחות החתונה בכמה ימים, ביטלו העניין בשתייה ובבת שחוק בעלמא מבלי להשיב להם מזומה... **ואגלאי** מילתא למפרע שאין זאת כ"א רמות רוחא והקפדה דיזורתת מן הכלבוד, דבר שאינו ראוי לתפוס מקום כלל אצל שום ירי"ש ובעל אחריות, כשהמדובר הוא מן מכשול נורא כי"כ.

גס הרגשנו, שרבים נבכו בגדיר "מוחות" המערער, אם להלכה צריך להיות זוקא מב"ד או עכ"פ ממי

לעשות, שיהיה מתוקן ומקובל לכתלה, ומאריך ומעוני
בها כל מה אפשר לתקוני... ולספיקא נפשיה לא
מעיל, וע"ז אמרו חז"ל כל השם אורהותיו זוכה ומקבל
פנוי השכינה, עכ"ל.

ח). בשמן רוקח (תליתיאי, סי' ב), ווז"ל: **ודאי**
ההמסדר הוה ראיי לבסיה שער, רעד שכפה אותו לנשך, הוז"ל לבפיה שшиб
לביתו, "ולא נמלך עם שום אדם באילו היה ח"ו עולם
הפרק..", ודאי דעשה שלא כהונן ומעשים אשר לא
יעשו עשה המסדר הוה..., ופשיטה דהוי גט מעושה
שלא ברין..., ואין ספק שהגט פסול ובניה ממזודם...
דהנת פסול הוא מדאוריתא..., עכ"ל.

ט). בדברי חיים (אה"ע ח"ב, סי' קל"ז), ווז"ל:
ומעתה יראה להיות מתון
בסיור הגט, ובמתකת סוד עם לומדי העיר, כי גدول
[ה]עונש בזה..., "ראפילו אם בריעברبشر, העונש גدول
רח"ל...", עכ"ל.
נקנון מס' 5009

ו. ושם (סי' קני"ד), ווז"ל: **אולם** עכ"ז מי אנכי
לחייב בחומר אשת איש... להכיר שבעת הדחק. צ"ע הרבה..., לבן דברי הרב שעומד על
דעתו, ואיןו רוצה לתת גט אחר [מחמת עקשנותו
לחפות על כבודו המודומה], יהוש לעצמו אם הוא יידא
השם, ואם כי אני מכיר עכ"פ. ראיו לו שלא יהא
לו עסק בניגין, עכ"ל. **[א"ה]**: כוונתו מבואר, דמי
שהוא בעל גאות, וחש להזות על טעותו, קרוב הוא
להתדרדר עד כדי להכחיש אחרים באיסור אשת איש].

יא). באבני צדק (אה"ע, סי' פ"ב), ווז"ל: **נא אל**
יחר בעיני אדם"ז נ"י על אשר
הטרחנו אותו במכבת זה..., אולם בזאת אוירנו חיל היהות
הבר מצוחה רבה, וההברחה לא יגונה. זה שני שבועות
באח לביתה האשה אשר קיבלה גיטה מיד בעלה
הבלתי, אשר פעל ועשה אדם"ז הגאון נ"י בחכמו...
ויעז וביען שמצאננו ראינו שאדם"ז הגאון נ"י הניח מקום
להתגרדר בו, ווז"ל: האשה אריה המכונה ליב בן זאב
המכונה ואלף הלו...

והגם שאין אנחנו יודע עד מה, כי אנחנו כאפרוחים
שלآل נתפתחו עינינו, **اعפ"ב** לא התרנו את
האשה להסנהבא לגבר אוחזר, עד עת בא דברו שנית,
כי אם היה נכתב לשון זה בהגט, היה נראה בעינינו
פקפק לא עיר, ומהמת שזה איזה שבועות שאדם"ז
הגאון נ"י אין בתיו, והאשה הנ"ל חלהה פנינו להסביר

ה). **בנודב"י** (קמא, אה"ע סי' פ"ח), ווז"ל: **על** דבר
הgent ש"ARBUA לומדים" מערערין...
יפה עשו בגין הדבר שלא שתקו, ולא חלקו כבוד לרבים
במקום איסור אשת איש החמור..., והאשה לא תנשא
כלל, עד יגרשנה בעלה שנייה, עכ"ל.

א"ה : הרוי לנו, דאך כשהערעור אינה בא מון "בית
דין" או מן "רב", רק מ"לומדים" גרידא,
מיימ' חביבן להתחשב עמה, והאשה אסורה להנשא בgets
זה, כי הכרעה בדבר הלכה, איןנו נמדצת לפ' מדות
המשרה מה שהמעערר משמש בה, רק לפ' אמיתת
עצמה, וא"כ כש"כ וכק"ו ביב של ק"יו, שהערעור אכן בא
מ"בית דין" שהבעל בא אצלם לערער על הגט, ובבנ"ד.

ו. בטיב גיטין (להגריז מרגליות, שמוטת אנשים, אותן
שי' שכנא, אות ד), ווז"ל: **בא** וראה
איך ת"ח מחביבן זא"ז בענוה יתרה, שאף שכ"א היה
בדאי להכירע, לא העמיד על דעתו, והוא נמלין זע"ז
בדת מה לעשות, משומ חומר א"א, וכי היכא דלמיטי בו.
ומבש"ב אנן יתמי דיתמי, שאין לו להקל ולהעמיד על
נפשו, משומ שהוא מדמה לעשות מעשה, [רק] להמליך
בחכמי לכ שיש להם שיקול הדעת, והיה נאה לו ונאה
לעולם, כי יצא הדבר בשלום, וגם יהיה נכון לבו ובថות,
שלא יצא תקלת מתח"י, ויתקיים בו וביהם וכל בנדק וגוו/
שלום רב לאותבי תורהך ואין למושך.

ובעוגנותינו שרבו, רבו וחווי הלב, התוקעים
עצמים לדבר הלכה, וכל אחד
בגובה אפו, כל ידרוש ויחקור אם רוח חכמים נווה
הימנו..., כי לא תהיה תפארתו על על הדרך הזה, ובכדי
להתגדר בפני עמי הארץ, להראות שהוא מסתפק
בשלו, ואיןו צריך לאחרים, "וכיוון שהחילה", פוסק
ועושה מעשה, ולא חיש לתקלה..., סוף דבר, כל ערום
יעשה בדעת, לאחزو דרך ענווים, ולהיות גדול נמלך בקטן,
ולא יבא לידי תקלת, כי אדרבה בזה יוגדל כבוד שמים
ובבודו, והוא תפארת לעושים והפארת לו מן האדם, עכ"ל.

ז). ושם (ליקוטי שמוט, אות ו), ווז"ל: **ובזמנינו** זה
בעז"ה..., בהגען תורה נתינה gent, זמנה
בזהול, ואין משום על לב במתון מתון, שיצא מתוקן
בחכש ויתרין לכתלה, ולשם עין בספרים להוציא
הדין לאור, רק עושין חטיפה אחת משיקול דעתם,
ומסדרם הגט כמו שסדרים סדר הנדה של פסת...
ופושטים כל הספיקות בחסרון ידיעה. **ואשרדי** משכיל
אל חומר העניין, יכח מועד מישרים לשפט כדת מה

משפט

פתיחה: הגישה לגיטין ענף י: התשבות עם הזולת

הכפיה כו

שבדייעבד הגט כשר, ותשובתו לו נדפסה בשו"ת מראה יחזקאל (ס"י צ"ג) עי"ש, וככה נסתומים הפרשה.

והנה בכתובנו היטב מה שאירע כאן: שני בחורים צעירים כתובים מכתב ערעור על שירות גט, מה שסידר אחד מן גדולי הדור לעוגנה אומלה לשחררה מעוגנה. **והם** מטילים ספיקות בקשרותה, וממעט שכותבים שהગט פסול, ושאינם מניחים להאהה להנשא עד שיבא דבריו. **הדבר** מובן, שאם אכן כה משפט הגט שהיא פסולה, זהו צורה נדולה במלוא מובן המלה, זכמעט שאין תקווה למctaה של עוגנה זו לעולם. **הגאון** מסדר הגט, מшиб להם ומנסה להצדך עצמו, הוא מודה שאירוע טעות, אלא שטוען עם הבחורים שיש להכשיר בדייעבד ובמקום עיגון...

וכאן מתבלט התהום הפעור והמרחיק הרב, שבינם ולבינו. **לכוארה** לפי מהלך מחשבה של הרבנים כהיום, היה הרב הגאון הנ"ל יכול לעשות חשבון: דמאתר שס"ס המסקנא הוא, שהગטCSR בדייעבד. **אי'כ** למה לו להזות לשני בחורים צעירים שרב גדול כמו טעה טעות כזה, שלא נכתב שמם של המגורש כדביי, האם תהיה לו זאת לتفسרטו? וממילא מוטב מפני "כבד התורה" [המדומה]: **[א]**, שלא ישיב להם כלל, כדי ללמד לך ל"מחופפים" הללו שהרהיינו לבדוק אחר גדול הדור ולהטיל ספיקות בסמכותו, ולהראותם מי שהוא הבעה"ב, ומהו הגובר והמשתלט, רק יחרוץ בדרך נזירה: ש"הગט CSR וחסל, [וכמן הגע רבני לונדון בני"ד, על אף שהગט פסול אפילו בדייעבד...]. **[ב]**, ואיפלו אם היה מוכרת להשיב להם כדי שיתירו להאהה להנשא, מ"מ הרי היה יכול "להציג המצב", ולשנות [מפני "כבד התורה" המדומה] ולטעון [בשקר] שבתווך הגט אכן נכתב השם כדביי, וחסל...

ברם לא עלהה על דעתו של הגאון הנ"ל לעשות אחד משני אופנים הנ"ל. **דביהו** איש אמרת, לא סבל גאות ושקר, והבהיר היטב ד"מודים דרבנן היינו שיבחיהו, והרכין את ראשו והזדה על האמת שאכן טעה, וזה תפארתו וגבורתו הרבה יותר מאשר מאמס היה משב בנוסח הנ"ל. **בקיצור**: גדול הדור מתחשב עם ערעור של שני בחורים צעירים, ומודה שטעה. **כמובן** שכל מה לתאר איך שפרשה כזו היה מסתומים כהיום בזמנינו אלה, היא מיותרת לחולין...

יב). **בחדושי אנשי שם** (ס"י קצ"ז), ווז"ל:
ידעת כי רבים

דבר, כי ברצונה להנשא בכלות ג"ה הבדיקה, ולגודל הضرתה לא נוכל להסביר פניה ריקם..., לאחר פלפול ובירור ארוך ונפלא, בדיון הגט כשר שנכתב תואר "חלוי" לאחר הכנוי, מסיים בזוז"ל: **את ב"ז ראיינו** ונתן אל לבינו... ועל ענותנותה דמר קסמיינא... עכ"ל.

אי'ה: כדאי להתבונן בעבדא זו, כדי להتلמיד מה בין דורות הראשונים לדורות האחוריים, ומעשה שהיה כך היה: **בעיר** קארלסבורג שהגה"ק בעל מראה יחזקאל היה משמש כרב העיר, היה שם עוגנה אומלה, שבולה נעלם ולא נודע אליה מקוםו. **באחד** הימים הגיע הבעל בדרך נזוי לעיר "באייע", מובהק של הגה"ק ר' שמואל לנדא זצ"ל, בנו של הגה"ק בעל נודב"י זצ"ל, הוא היה גאון מפורסם, אחד מן המועמדים להתקבל כרב בקארלסבורג, אלא שלבסוף נבחר הגאון בעל מראה יחזקאל.

ויהי בהכיר הגאון הנ"ל שאיש הזה הוא בעל של האשה העוגנה בעיר קארלסבורג, ל��וח בדברים ובKİSHIO גدول פעיל אצליו שיסכים לכתוב גט פיטורי לאשתו העוגנה, וכן הוא שהרב הנ"ל סייר הגט, וזה היה ממש בבחינת נס שמצאו את הבעל שchipשו אחריו זמן רב, ואח"כ המשיך הבעל בנדנדונו, והרב מבאייע שלח את התעודות גירושין לבעל מראה יחזקאל, כדי שייתיר להאהה להנשא. **בתגיע** התעודות גירושין בבית הרב מקארלסבורג, לייה בביתו, כי כמנiego סיבב עיריות ובגילות להורות עם ה' דרכיו ה', וככה הגיעו התעודות גירושין לידי בנו הבוחר מנדל, מי שנטהוה בעתיד הגה"ק בעל שווית אבני צדק, ומעהלי צדק עה"ת, והוא אז בחור צער ב שמוונה עשר שנים, ובקראו נוסח התעודות גירושין, ראה שיש תיווה באופן **כאן** שאליה גדול על כשרותה. **פרק נ"ד. מנקך 5009**

ובהיות כן, ערך הבוחר הנ"ל ביחיד עם אחיו הגדל, שהיה אז חתן כשבועיים לפני חתונתו, את מכתב הנ"ל, שנడפס אח"כ בשווית אבן"ץ (אה"ע, ס"י פ"ב) כנ"ל. **בתגיע** מכתב ערעורם להרב הגאון מבאייע, השיב להם להתנצל שיש להכשיר את הגט בדייעבד ובמקומות עיגון גדול, והם השיבו לו מכתב, והוא השיב להם עזה"פ. **ביןתיים** חזר הגאון בעל מראה יחזקאל לבתו, וראה את החילופי מכתבם שבין בנו הבחורים ולבן הגאון מבאייע, והעריך מכתב להגאון מבאייע

ד"ח על שמחmirין בחסידות, ומקילין בעקריו הדת... ולייתן לה נט אחר, ולא לעמוד על דעתו, עכ"ל.

פנק ביד. מפנק 5009

ענף יא

בахיווב לגולות הנימוקים בהכחשות גט שיצא עליה ערעוור, ושבלי' הגט בחזקת פסול:

א"ה: היוות שרבני לנדוון הוציאו פיתקה יבישה: שהגט כשר ושאי לחוש על דברי הערעור כלל, מבלי שידחו את דברינו הברורים והמבוארם. ומחמת גודל שכחת התורה השוררת בימיינו אלה, יכול לדמותו למשיחו, שאם בי"ד עם כת [זרוע] "חזק" כתובים כן, אז יש לה תוקף לבטל את דברי בי"ד שכבח [זרוע] "חלש". **וכבר** הזכרנו (ריש ענף י') מבוכת החמון בגדר "מהות" המערער, אם צריך להיות דוקא בי"ד או עכ"פ "רב" בקהל או עיר גודלה ומפורסתם. **ע"כ** העתיקuncan מדברי הפוסקים, דוחוויה המוחלטת של רعيון זה, כי בתורה שאמת כתיב בה, תלוי החלטת קביעת ההלכה רק: **בגilioי הנימוקים והמקורות ע"פ** "כללי ההוראה", יהיה ממי שיחיה, וכמו שעשו כל גдолין עולם, ובוזות זאת אין בדברי המכשירים ולא כלום.

א). בחרי"ד (ס"י כ"ב) [בעניין גט מעושה], וז"ל: **ומה שכבתת אלי,** כי הלך שמעון לפנים את ראונן בממון, ולא נתפיהם, עד שתלאו ע"י גוים והכהgo, ומתווך אונמו גירש ראונן האשה ההיא, ומזו ההוראה יושבת האשה תחת שמעון עד עתה, והולידה כמה בניים. **דע לך אחוי** יאמץ השם כי זה הגט.. אינו גט כל ואינו פומל בכוהנה, ועדין אשת איש היא גמורה, ובנים שהולידה ממנה אחר הגט, ממזדים נמורים הם בראשונים, ולא הוועיל לה וזה הגט בלבד.

ואין לי נחמה בדבר זה, הייאך שתקו עליו חכמי קהילות רומנים, הקדושים אשר חכמה התבונה בהמה, ויש שבח לאל כה בידם, לישא וליתן בעומקה של הלבה, ומשיבי מלחתה שערכה, שימושים תצא ההוראה בישראל, ולא הרבו עליו אלות וקלות ונידי ושמטא, ולהבדיל מעדת ישראל, ולהודיעו לכל קהילות יישורון אם יתנת בתקף סוררת. עד שישמעו אליהם להוציאא הרשעה מביתו, ולא תסיפ אליו שיב, "ולהבריז על בניה שם ממורם", ולא יתמעו בהן המשפחות המיהוסות וה�建יות שבישראל.

וחרי אני משבעך בשם הנכבד והנורא, שלא תשיקוט ולא תנוט, עד תראה כתבי זה,

הם המתפרצים, רק עברו גוף הדבר אני כועם... לאחר הוודעו שיש פומלן הגט... ה"ל לחש לאיסור ערוה, וליתן לה נט אחר, ולא לעמוד על דעתו, עכ"ל.

יג). באבן י"ז (אה"ע, סי' קצ"א), וז"ל: **דבר** הגט שיצא קויל שהבעל לה"ה שפיו בדעתו בשעת גירושין, והאשה כבר נישאת והולידו בניים, והרב המסודר אמר שבדקו היטב והיה שפיו בדעתו, רק אחד מן העדים אמר, שבאותו יום שמעו ממנו גם הרבה דברים שלא היה בהם טעם וריה. הנה בעיניכם ההיתר פשוט... ומואוד אני תמה על דברים אלו שתליתם בוקי סРОקי ב מהרי"ט... עוד כתבתם להתר מחלוקת דברי בית אפרים... **סוף** דבר, מושום טעמים אלו שכבתתם, עדין אשת איש גמורה, אך לחפש ה יתר אין נכון לפני זולת אם יכתבו הרבנים אשר הפרשו אותן בעצם. **ועיקר** הגט, רע בעניין המעשה, שבבדיקת הבעל אם הוא שפיו או שותה, אשר הוראה קשה מאוד, כי بكل יכול בזה הטעות, יסמוד מז"ק אחד על דעתו, ומהראוי היה אשר יהיה בכוונפה של חכמים, עכ"ל.

א"ה: לימוד גדול יוצא לנו מדברי האבן י' הללו, כשנתבונן מה שקרה שם: דלאחר כמה שנים שאשה נישאת ע"פ גט מבعلا, בגין פוצה פה ומצפוף, וכבר היה לה בניים מן השני, פתאום הקייז מאן דרו מתרדייתו וטווען: שזוכר שבאותו יום דבר המגרש דברים המראים שהיה שותה. **כל** לנו לתאר, מה הייתה התגובה כהיום על מערער זה, ברור כשם שהיו צועקים עליו, רשי! שטוק!, אסור להוציאו לעז על הבנים, היכן הייתה עד עתה? מודיעו שתקטת כל אלו הטעים, והמתנת עד לאחר שנישאת ויש לה בניים וכו'.

ייתכן שהזו טענה כזודה, [ראה לעיל ענף ז', אות ב'], אבל בעבר כשעדיין היה לו יהודי אימת מות מכשלון דאייסור אשת איש, הבינו, דכשעומד על הפרק שאליה חמורה כל כך, אז אין העת להתפלל עם דברים צדדיים. **ורב** המקומי [מי שמסתמא היה המסודר קידושין אצלם], לא הייתה עיקר דאגתו להשתקע העניין בצדדי להגן על כבודו... אלא צוח להזוג, שיפרשו תיכף זמ"ז עד שייתברר ויתלבן ההלכה. והגה"ק בעל אבן י' פועל את הגט, וצועק על המסודר שהיה לו להתייעץ עם אחרים, ולא לסמוד על דעתו... **ובהיום** איש ואשה, הצעדים כיראים ומדקדקין [וגם "רב" מחלוקת חשבונות פוליטיים], אין להם שום בעיה ליכנס בשאט נפש לתוך גור העניות, על סמך גט שנתרבר פסלנותה לכל הדיעות,

משפט

פתיחה: הגישה לגיטין ענף יא: הפרת הוראה סודית

הכפיה כת

ההלכה כמותו אפילו כשהוא יחיד נגד רביהם, וכדעתן (פהה פ"ז, מ"א וב'), אפילו צ"ט אומרים וכו', אחד אומר וכו' לזה שומעין שאמר כהלה, וד"ז הובא להלכה בכל הפסוקים, ונמצינו דאך אם יאמרו (כחכמי לונדון) שיש להם בירוריס מוצנען..., אין בזה כלום, דהלהה כ"המברר" צדקת דבריו ולא כהמצניע וסוטם.

ד. במבי"ט (חיב, סי' קל"ח) [בגט שיצא אודוטו]
קול רעש גדול במחנה הספרדים, דמייא דהרעש של ה"גט מקילווא" וה"גט מויניא" אצל האשכנזים, שהבעל שהסתכנים לגרש עבורה הון רב, הוציא אח"כ קול שומר מודעה טרם הגט, והוא מיימינים ומשMAILיטים], ז"ל: **וראייה כי ממחלוקת הכהר ופישול גט זה, נמשכו בו כמה מחלוקות, בעניין הדיון ביןיהם...** שבאו דרך ארכחה בשני חיבורים, שהבר כל אחד מכתות החכמים, המתירים והאוסרים ספר בפני עצמו, והדפינו בעניין העצמת המעשה שהיא, ומעשה הגירושין עם העדיות..

ומה שעולה בהבהיר סדר נתינת כהלה, בא בדרך ארוכה וברורה בספר המבשרים, ומה שבא בפיטול הגט, לא נתבררו עדין בספר הפסלים את הגט, כי אם שכתחבו שהיו ביד המגרש מודעות מספיקות לדעתם לפיטול הגט, ושיראו אותן בהזדמן יהד החכמים במקומות מיוחד... אשר בזוה נפל אש המחלוקות ביניהם... שיבטלו [הפסלים] דבריהם ויראו המודעות, והם השיבו ונתנו טעם לדבריהם, איך ולמה לא קיימו גורתם... גם על דבר פישול הגט כתוב כי ראה המודעות, וכותב שציריך לבירר וללבן הדברים, כי אם יתרבר טענת האונם, הגט יהיהبطل... ואין גם אחד מכל אלו הרבנים, שיכתוב בפיטול הגט וקיים המודעות, רק... כתוב אם יתרבר האונם (כג"ל)... ומדבריהם אין ראייה עד שיתברר האונם...

נקודות. מפק 5009

אבל מהרב... אשר הם עמודי הוראת איסור בוגט, עדין לא מצינו ראייתם, ולא עניינו המודעות איך היו, כי תלו הוראותם בתהווועד החכמים, ולא רצוי לגנות טעםם, ולא האריכו למעניותם בכל מה שכותב בספרם, כי אם בברירת הדיינים... ודרישה וחיקלה אשר נפלת מחלוקת ביניהם מכובואר בכתבם... ונחרור לענין, כי לא היה נאה ראיית המודעות שהראתה אח"כ המגרש, כי אם לחכמים מפדורי הגט, [ר"ל, שלא יפה עשה הבעל, במה שהראה אחר הגט את המודעה, לחכמים אחרים, ולא למסדרי הגט], [ו]מניעת הראותם שלהם], נותן מקום להשוויב, ודאי שלא היה בה ממשות.

ותשלחנו לכל אנשי השם... ויתעתשו ברוח נדיבה שבהם לבער התועבה הזאת בישראל, "וזאם רואים יותר בדבר זה והודיעני ראיותיהם" על יד המקדים,izia: הרי לנו מפורש יצא, דכשהאיסור בניו ומשכלל ע"פ ראיות, אז אין בדברי המתיר מבלי ראיות, כלום], כי תורה היא וללמוד אני צריך, ואת כל תוקף הנעשה בדבר זה (מהר) להודיעני אל נא תארה.

ב. בהרא" (סי' ס"ז) [לאחר שمبرר פסנות גט שהובא ממרחים, מסוימים בזיה"ל]:
ומעתה אני נקי מ"י ומישראל, והשם הוא הידוע שלא הייתה רוצה להכנים עצמי לכתוב מה שכתבתי, אלא מפני שהנתה זהה חובה לידי תחלה, קודם שיראה אותה שום אחד מהחכמי העיר ישمرם צורם, ופלפלתי בו קרוב לעשרים יום, ולא יכולתי למצוא לו פנים להכשו... מפני שהוא פסל מכמה אגפי, וגם דברתי עס קצת מהחכמי העיר בהיות הגט בידי, והמכימו עמדיו בפיטולו. וחוירו ונתחרבו עם קצת החכמים אחרים והקשרו, ונתנו הגט לאשה המתגרשת, ולי אני הדירות שהיה בידי והסכמתי בפסולו, לא הנידeo לי מאומה, וכל שכן שלא רצוי לפלפל עmedi כלל על הדבר ההוא, לכון הרצתי לבתו דברי... לمعايير בעלי תריסין, עכ"ל.

אייה: דבריו המאלפים משמש לנו כLİמוד גדול בתרתוי: **ראשית**, דהיינו הנפלא: דוושאי יכולים להשיב ולהוכיח צדקת ההיתר, אז "שותקים", זה אינה המצאת רבינו לנדוון כלל, אך לפני חמיש מאות שנים, כבר השתמשו הקילים והמהרשיטים בהתקממות זה. **ושנית**, דמי לנו גודל מרביבנו הרא"ס זצ"ל, ועכ"ז לא רצוי המתירים לפלפל עמו [אולי מלחמת קטוני?], וכן כתב שאין לו ברירה אחרת, רק **לפרש האיסור וטעמה** ברבים, כדי שהשומע יידע מה לעשות, וד"ב.

ג. במרח"ס (ו"ז, סי' רנ"ה), ז"ל: **אם** המצא תמצוא באלו הנරושים, חכם או חכמים אוסרים האשאה, שהולקים [עם] החכמים המסדרים הגט ומתרין האשאה לינשא למי שתרצה... מי שיאמר "טעם" לדבריו, "ומראה" פנים נראין להחמיר בוגט, או שאינו גט [שמערער שהגעט פיטול], לא דבר ריק הוא, ואם סברת המחרירין ומתרין שקהלים, ראוי להחמיר באיסור חמור כזה, ואפילו שלא היו שקהלין למגמי, עכ"ל.

אייה: הרי לנו, דהכל תלוי לפי חזוק ההוכחות מה שמראים, ואם הפסול נותן טעם לדבריו, אז

הכפיה

סוד

תלי בಗילוי הנימוקים, ואיה"ע דבגונא דלהיפך: אם הפסלים היו מבקרים את דבריהם, והמכשירים לא, אז ליה ההלכה כהמחייבין אפילו כשהם רבים, משום **פסק סתום אין לו מוטת פסק מבורר**. **וממי לא** בנד"ד שהוא להיפך, שצד הפיסול נתברר הדק היטב בעטמים ונימוקים חזקים, והמכשירין שותקין וסתומים את דבריהם, בודאי דבריהם בטלי וمبוטלים.

ח). בשוי"ת ופסקים (מרשכבה"ג מו"ר שכנא זיל מלובליה), [בעסק שאלת קידושין, שפסק שיש לה דין מקודשת], זיל: **כל** שאנו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסוק עמהן... וקשיין לעולם יותר מדור המבול... לכן אדין לפניו רבותי בקרע בתלמיה, ואין חולקין כבוד לר' במקום שיש חילול השם, ואדבר לפניו מלכים ולא אבושים, ואצרף בכור שכלי זוקק ומזוקק..

לבן אני אומר שכלי ישראל,ומי שיכונה בשם ישראל, הקרוב [כלומר שיקרב עצמו] אל האромה ברינדייל בלי גט כשר... יומת, או יורה יורה, או סגול יסקל פקילה מדרבנן, כדי בא על ארcosa חבירו, מוכחה באבני ברド אבני אלגבייש, ותרד מקודשת ישראל ונקריא קדש, ויקדש אשה ולא יוטהר מצואתו עד שירד לנهر דיניר.

נקודות מס' 5009

והרב או צורב שהיה לו עסוק בקידושין ארומה הנוכרת, היה נידון בזון ממרה, והוא נידון בסקללה, והוא בשמתא ובנידי, ולא יהא לו ער ועונה בסקילה, כי הם אמר עליהם ר' יוחנן קשין לעולם יותר מדור המבול וכו... גם מופציר תלמידכם הנוגן לפני רובינו על קרע, "שמי שרוצה להשב על דברינו, יודיעני תשובה", ואם שנית, אשובה ואודה על האמת, עלי.

ו שם (בתשובה שלח"ז), [לאחר פלפול עצום להוכיח את דבריו הראשוניים, שיש לאשה זו דין מקודשת, ולסתור דבריו הרווחה להתייר, קמסים עלה בזה"ל]: **הרי** הוכחתי שככל טענותיו לפני סברתו, רעוותות ושבורות בחרם הנשבר אשר אין לו תקנה. **לפייך** אני החתום מתחת לשלוי הירעה, נוד בקשת הנוחישת, על כל צורב ורב, **שלא** יבנום אותה לאחר [כלומר לאיש אחר] להופת, בלי גט כשר..., וכל צורב או רב שייעבור על גזירותי, יהיה מוחרם ומשומת בעזה"ז וכבעזה"ב, לא יהא לו ער בחכמה ולא עונה בתלמידים, והוא מופרש ומבדל מכל עדות ישראל.

כא"ה: בני"ד לש" טענה זו: שהיה לו הבעל לפנות מקודם בערעורו אל מבצעי הגט. **ראשית**, דהרי החביאו עצם ממו, והוכרת לעמוד בכל משך ביצעת הcpfיה, עם פניו מוסבין אל הקיר, כדי שלא ידע מי הם המסדרים, וליה יכול לפנות אליהם. **ושנית**, דבש"כ אח"כ, כשהבר נטוודע לו זהותם וידע שהמדובר מהתחברות קלים ורקרים, עם עמי הארץ בדיני גיטין, האם היה לו תקווה לפעול אצלם מאומה, הלא לדעתם גט מעשה" כשר לתחילת, כל עוד שעושים אותה בINU, דהרי הבעל לא יוכל להביא עדים שנאנס... **ונჩזור** לשושן המב"ט]:

גם ראייתי רוב החכמים והרבנים שהיו בעוזה הרבה הלחום [שפצל הנט], שלא עזרו בפיטול הגט, אלא [שכתבו] בעניין שלא היה נclid המגרש בראשת החرم שנגורו עליו (ולא) [ועל] החכמים הפסלים בחרם ר"ת ז"ל, אלא החכם. שכטב בפיטול הגט, גם הוא לא גור אמר בפיטולו, אלא לכשיתברר ענייני האונינים הכתובים במודעות... וכת העוזרים את רב החזק [שהಚיר הנט], כולם כתבו להבהיר הגט בטעמו... והmortorim הם רבים כמו נני הדנים דין נפשות, והאומרים לא עלו למנין ביד שלשה כי אם ב... ולא הודיעו עדין שום טעם פיסול בgmt, כי אם שראו מודעות שיש בהם כדי לפיטולו, ולא רצוי להראותה, לא הן ולא טופמן, והוא ידוע כי אין בהן ממשות, וכמו שכתבת למעלה, ולא היה ראוי לר' הלוחם וחברו להתחזק נגד רבם, בלי כתיבת שום טעם... כי הוא ברור שהנת בשר... עכ"ל.

א"ה: תמצית דבריו: דחוור ומדגיש להתרעם פערמים ושלש על מה שהפסלים, לא פירושו דבריהם כלל, ולא נתנו טעם על פיסול הגט, רק כתבו שראו המודעה ויש בו בצד לפיסול הגט, מה שיתברר אי פעם בישיבת ב"י. **ולעומת** זה, המכשירים אכן ביארו היבט את טעם ונימוקם בהכשר הגט בקונטרס מיוחד שהדפיסו, ורק לבסוף הוא מוסיף: שהפסלים היו מיועטה דמיועטה, נגד המון המכשירים [שני פוסלים נגד יותר משבעים מכשירים], וממילא פשוט דיין לחוש כלל לדברי הפסלים.

הרי לנו, דעיקר הנימוק מה שהכריע את הcpf להכשר הגט, היה משומן לצד המכשירים **בירדו** את דבריהם היבט בגילוי טעמי ונימוקים, לעומת **הפסלים** שלא עשו כן. **וזהו** משמעות מפורשת, דחכל

משפט

פתיחה: הגישה לגיטין ענף יא: הפקת הוואה סודי

המשיג הוא אדם קטן, וambil זאת כל כח השולטותו
כאפס וכאי נחשבין, ואין ההלכה ממותו. **ואם** מכנה
הבין אף כלפי להחמיר, איך כשייך וקיום להקל, וזהו
לימוד גדול לנ"ז.

ז). **בשו"ת רבני חיים כהן** (אה"ע סוסי" ב), ווז"ל:
לא מצאתי היתר להשיא... ומ"ש אמר
שיש לו היתר, "יודיע דרכיו במו שהעליתי אני דעתך
על הכתב" נגד מלכים ולא אבושים, ולמה המתיר בוש
וירא לנשחת, ואם יטבו דבריו, עלי להורות ולמלוד מכל
אדם, כי לא הבישן למך, וחיליה לי לעקש ולא להורות על
האמת, כי האמת והשלום אהבו, עכ"ל. **[א"ה :** הרוי לנו
עו"פ, דהיתר סתום ומוצנע, היא בטילה לעומת אייסור
מבודר בגלו, ווז"פ].

ח). **הנודב"י** (או ריש ס"י ל, מדיה ועתה) [בנידון
הagt מקליווא, שכידוע פסלה הגה"ק
ר' אבישיל פראנספורטער צ"ל, מבלי לגנות טעמי
ונימוקיו, והנודב"י שהיה אז צער לימים מתריע ע"ז
מאוד], ווז"ל: **ובבר נתעورو רוח חכמי המדינות הללו,**
וכתבו לק"ק פפ"מ לברדר דבריהם כשמלה, על מה
ומאייהطعم הם מבטלים הגט... ויפרשו טעם ונימוקם
בראוו לכל חכמי ישראל לישא וליתן בבר הלהכה,
וחכמי ק"ק הנ"ל מיanno להסביר שום טעם וראיה, רק
כך עלתה במחשבה לפנינו, ואין אנו צרכין לפלפל
בזה עם שום חכם מחכמי ישראל, ובידינו לברדר דבר
זה, ומכלפנינו בלבד משפט זה יצא... שומו שמים ע"ז,
ומועלם לא שמענו מאבותינו זוקנינו כות, ואדרבה
מעולם כל חכמי ישראל היו מודיעים תשוכותיהם זה
לו, והגדולים היו נשמעים לקטנים... ובכן הדרכה
של תורה זה מקשה וזה מפרק...

והנה עשו עצם [חכמי פפ"מ] בהחרש והמנגר,
וגם בזה טעו, וכי החרש והמנגר גרו שחייו
נחרשים, אלא מתווך טעמי תורה שאמרו, מילא לא
היה יודע שום אדם להסביר, כי לא הניחו דבר להתגדר
בו... **ובבר כתבתני פעמים ליק"ק הנ"ל...** ואינם מגידים
לא טעם ולא ראייה..., ואין ברוחות הללו כדי לרחות
הקטן שבישראל... וכאשר אני רואה הב"דDK"ק
פפ"מ עומדים על דעתם, מה אומיף לדבר עם, ואשא
עיני אל ההוריים שאר כל גROLI חכמי ישראל... וח"ז
אין מחשבתי פגול ולקנטרם... אבל עתה שהם מונעים
טעמי תורה, וצריך אני לברר משפט העלובה, וזה הוא
מלחמת חובה... התחלו לשיש' ומתוך שיש בהם אחד
מקורבי האיש... ומתוך שהוא כלל בעם באו לכלל

ונם אני גוזר בגורתי הנזכר להט החרב המתהפהת,
על כל בר ישראל שלא ישאננה, עד שייפטרנה
הבחור יעקב בנת כשר, ובגוזרה דלעיל שככל מקום
שישמע זה או העתקתו... יש כאן כמה מלים שאינם
מובנים, וכנראה דחסרם כמה מלים, וממרצת הלשון
נראה, שגוזר שככל מי שיודע מאיסור זה, חייב
לחזקה, ולמחות באחרים כשרוצים לעבור עליה],
שתחזקו עליהם החרם והشمatta, כדי הנוקב שלו
שבער על חרם וshmatta,ומי שלא יחויק, יהא בעצמו
בעונש כמו המסייע ידי עברי עבירה, וימלא עליהם
עברית, באשה ערבה.

ואל ישא לבבכם [על] נגיד או רב או צורב,
להצילכם מידי [כלומר, שחיללה לטסוק על
איזה רב שיתירנה לו], כי חיו נפשי עולמיים, שאנקום
נקמת השם בחילו הנדרול וחילוי הרב, וחרב אשלה
בכם... **ואל** תאשימי שעשיתי ואת להתיהר, או
לקנות שם בארץ, רק קנאת ה' תעשה זאת, ושולם על
דינני ישראל, נאום האוהב האמת וושאנה השקך, אוהב
השיות ובמתכומוני אתקוטט, **שכנא איש** לובלין,
בא"א יופק ז"ל, עכ"ל. **נקב נגיד, מפ"ט 5009**

א"ה : העתקנו את דבריו, בכך למודemo שלשה
דברים: **ראשית**, שטרם שגור על הכלל
כולו, שעלייהם לקבל את דבריו, הבין שモטל עליו לברר
מקודם כשלמה את צדקתו מעמדו לאיסור, ע"י ביסוס
פסק דין עם מקורות ונימוקים, וכן עשה... **ולא**
עלתה על דעתו להשתמש עם כת הזורע, לגוזר ולומר
בסתמא, "כץ דעתך" שהוא אסורה, ובהתו גודל הדור
הרי כולכם חייבים להריכין את ראשכם אליו ולקבל את
דעותי. **ושנית**, דלא רק שהוא מרשה, אלא שאף
מבקש, שככל מי שיש לו ראיות **בדיחוי** דבריו, שיודיע
לו ראיותינו, ואם דבריו כנים, אז בודאי יודע לו.

ושלישית, דרך לאחר שהסביר על דבריו החולק עליו,
והוכיח צדקתו דבריו ודיחוי דברי המשיג, בראיות
ברורות ומוכחות, רק אז חזר ועמד על דעתו בתקיפות.

ואכ"ל דמכל שלשה שלבים הללו, בולט חזר ושוב
ותוקף ההנחה: שאפילו גודל הדור שמכמותו,
שכח השולטותו כ"רב המדינה" היה גדול ורב וכדמוכח
מלשונו, מ"מ הבין היטב: **א**, שבבר הלהכה אין
מתנצחים בכח הזורע... **ב**, ושאן בידו לקבוע דבר
הלהכה בכח ה"השלטות" גרידא, כ"א דזקה, בהקדם
raiות ברורות ומוכחות. **ג**, וגם זאת הבין היטב, שאם
מיישמו מישג עליו, או מוטל עליו לעונת לו, אפילו אם

יפה כשמלה מחוורת מכל הצדדין וצדדי צדדין, מבלתי להשair שום אפשרות מקום להקל כלל, ולאידך גיסא, המכשירין סותמיין את דבריהם בתורת גזירה, פשיטה דבכח'ג אסור לסמוך על היתר סתום שכזה, דהרי אין זה נכנס כלל בגדיר "מחלקת", דPsiיטה זדברי המקילין הסטומין, הם בטליין ומבטליין מדברי האסור המפורש והמבואר, זופו'ב.

ומענין לעניין באותה עניין, יש לעמוד על נקודה נפלאה, המוסיף להמחיש היבט את המהלך הפעור שבין דורות הראשונים לדורינו השפל. **דחתת** גבי העובדא של היגט מקליוא", אף שהבעל ברוח עם המעות בש"ק, מכח איזה "דמיון" משונה.., ואף שכל גдолוי הדור התיירוה להינשא, עם היתר מכורר בכתב. **עפ"ז** לאחר שסוי"ס, הדבר יצא מפי הבב"ד דפפ"ם שהגט פסול,שוב לא הרהיבה האשעה מהחמת גודל יראת החטא שבה, להנsha עם גט שיש עליה עוררין, עד שלבסוף נכנסו מתוכיים ועשו שלום בין הצדדין, והאשה חוזרת לבלה, [שקייםה עזה"פ בלשון: חרי את "עדין"] מקודשת לי בטבעת זו וכוי, והוסכם נסח זה כען פשרה, משום כבודם של הבב"ד דפפ"ם]. **וכחitos**, מיהרו שני משפחות חשובות, הידועים למדקדים בקהל בחומרה, להנsha על סמך גט, מה שפיסולה וביטולה נתברר בבירור גמור, נזהה מיהא ברור לכוי, דאפשר אם הגט כשרה בעצם, מ"מ כבר נפסקה עכ"פ מדרבנן מדין "קלא", מבלי להתבונן ולהתחשב עם האיסור החמור והנורא ד"אשת איש", שראו לברוח מזה אפלו מספק ספיקא וצ"ט שער היtier, וכדי בזיוון וקצת.

ט). ובזודב"י (תנייא, אה"ע סי' ק"ה), ז"ל: **לبن** כתבתי לך'ך הנ"ל בנזירה על האשעה המגורשת, **שלא** תנsha לאיש, עד שהמסדר ישלח דבריו. לבך כל דבר בטעמו..", עכ"ל. [**א"ה:** הרי לנו עזה"פ הכלל פשוט, ד"הтир סתום" מבלי "בירור טעה", אינה כלום].

ו. שם (תנייא, חווימ סי' א), ז"ל: **על** דבר שאלאתו, אם הדין צריך להודיעו מאיזה מעם דן... הדבר פשוט שצריך הדין או הרב ליתן כתוב וחותם. ולא חשוד אצל שום רב, שמנע מלעשות כן, אם לא שיזודע באמת שלא בצדקה, או בשגגה, ונם לבו ובועש מליחסות על האמת שטענה, עכ"ל. [**א"ה:** נאים הדברים למי שאמרו, ואור האמת והצדקה מנצץ מכל אותן שבדבורי הלו, וזה מסביר שתיקת המכשிழן בני"ז: שיזעין שטענו, וגס לבם מליחסות על האמת..].

טעות... ונתעלמה מהם הלבכה... וען כי חכם שאסף אין חבירו רשאי להתר... ...

ולא היו ראויים לאותו מעשה, כי אם להורות תשובה, כי בודאי יודו על האמת... ואשרי לדoor שהגදילים כמויהם נשמעים לקטנים... מה זו שתיקת, ולמה לא יכתבו טעם מפורש... והיום עושים כן חכמי פפ"ם שהמה נדויים חקרי לב, ולמהר יעשו בן ב"ד הקטן מהם... ויאמרו טעmini עמנו, אין אנו צרכין לגלות, ולמהר יעשה עוד הדטור קטן, אשר בין טוב לרע לא יברך..., ואם אשתווק נפיק מניה חורבא, דחמה מתירין עריות, גם אשת איש לעלמא... שאמ יקדשנה אחר... וע"ז ודאי קא בגיןא, כמה גבר הניצות, אם כה אירע לנדויל ישראל..., מה יעשה יתוש במונין, ואני תפלת שיצילני הקב"ה ולא יビיאני לידי נסyon, כי כבר רואה אני בחוש, מה הניצוח גורם... .

ומעתה. רואה אני, ששנאה קללה השורה אצל חכמי פפ"ם, והנני על משטרתי... שלא לחוש לבקרים שחכרים בק"ק פפ"ם, והיה להם אשר להם, אם הם בעליים טעםם, לא נשניה בהם, ואין לנו עסק בנטרות, והנגולות לנו ולבניו לעשות ע"פ התורה... ועתה אישא מול חכמי פפ"ם פני, ואתם אדברה ואשאלה מאתם מענה לשון, יפתחו שפטם שפתוי פרח ושושן, יודיעוני על מה אסרו העלבה קשת רוח... כי לא נעשה כזה מימות עילמי, ואפלו סנהדרי נדלה אשר בלשכת הגנות, טעםם ונימוקם לא היו בעליים..., ע"פ התורה אין מקום להסתיר עצה במחשבים, ולמה לךם כי", הלא טוב לשום העדר כבוד... בדבר זה לא הם בלבד אדונים, ואם עדרין שפטותיהם יהיו חזוקים, ובל' טעם וראיה יאמרו אלה החוקים..., אם בגובה ארושים נבהם, קשת מלחמה ישברו, ואנשי חיל לא מצאו ידיהם... וה' יסיד קנאה ושנאה מוחכמי ישראל ויטע בינהם אהבה ואחות, עכ"ל.

פרק ב'יך. מס' 5009

א"ה: המתבונן בדבריו הכנים והאמתיים, יעמוד מרעיד ומשתומם למראה עיניו בנידון דיון. **דhalala** הדברים ק"ו: דמה התם, שהסתומין דבריהם היו הפסلين, ועכ"ז הריש הנודבי עלייהם כי'כ, וכpective ד"פסק סתום" שליהם לפסול, איןו כלום נגד פסק מבואר להסביר, וממילא אין צרכין להתחשב עם דבריהם לאיסור כל. **א"ב** כשיכ' וק"ו בני"ז, שהוא להיפך הגמור: דהפסלים פירשו וביארו את דבריהם

לפנינו נדולי זמינו מה ראה על בכה לענות את הר"ד
בעמדת ולכופו על הנירוזין... יברך את טעמו...”,
עכ”ל. [א”ה]: פלא, שכתב שהדבר מوطל על “בעל-
בתים יראי השם” לפרסם פסליות הגט, ושהאסור
לשםך על אותו המסודר, עד.. אשר יברך את טעמו...”
זהו לימונ גדורל.

ט). בנות דשא (סוס"י ל"ג)uden שם בארכות גדול להכשיר ריעוטה שנמצא בנוסח החרשה, וסיים בזיה"ל: **מכל** הלין טעמי הסכמנו ליתן הגט, והגמ כי הדין פשוט בעיני, ולא היה מן הצורך להאריך בו כל כך, רק מחמת שמורה אחד היה מפקפק, לבתני ליתן הגט ההוא, הוצרכתי לבאר בזה כל חלקי הסוטר, ולהראות שאין כאן בית מיחוש, עכ"ל. **א"ה:** הרי לנו עזה"פ, דמי שיש בידו להוכיחצדקת מעמדו להיתר נגד המערירים לאסור, והוא אינו מכחיש בהכרח להוכיח תוקף ההייתר, ועשה כן, ואיןו עולה על דעתו לומר (כרבנוי לנודנו) "כך דעתינו" וחסל[...].

טוטן. בועשה טוב [להגה "ק מהרצ"ה מזידיטשוב זצ"ל] (דף כ"ג), וזו": **שלא** תהיה אחוי פתוי מאמין לכל דבר, אפילו לרב מובהק מפורם, אפילו יהיה דומה רב למלאך ה' צבוקות, לא תאמין... עד שתדריך עצמך... מאיזה טעם ושורש... ובפרט אם רואית, אשר הרב עושה איזה דבר שלא בדרכן התורה... ה גם שהרב הוא צדיק ומפורם, לא תעבור אתה על דבריו הכמיים ח"ז... נגד התורה, עד שתשתא ותtan עמו על מה ולמה הוא עושה כך.

פנקם ביד, מבחן 5009

”וכאישר יורה לך טעם על פי התורה, ויסביר לך דבריך, ויכנmo דבריו באזניך אחר ששתהקור בענין, אז תאמין. זולת זאת לא תאמין אפילו יאמר לך שקבל מאליהו, ”אל תאמין לו ולא תשמע לו.. נגד דברי הגמרא בתلمוד אפילו כל שהחוא...”, שתשקל כל דבר בפלם ומאניהם, ”שלא יהא דבר נגד מה שמכוואר בתلمוד.. ונגד היפותים...”. ק”ו שללא תאמין לרבות, הגם אשיר יאמר לך נביאות ורוחה^ק לא תאמין, כי מי יודע איזה רוח הוא...” ונאמר ע”פ התורה אשר יורוך ועל המשפט וגוי, הגם שאין לך אלא שופט שבימיך, ”צריך לברך לך על פי התורה”, כללה^ק. **[א”ה:** הרוי לנו דברים ברורים,adam הרב איינו מבקר דבריו על פי תורה, אסור לשמו לו אפילו בשאומר נביאות ודרכי קבלה מאליהו זל”ט, וכש”כ שאינו בדרגת זו כלל, וככבוד^ק...].

יא). **ב>Showת** רכינו יעקב מליפה (ס"י נ"ב), וזה:
בדבר הגט מבני ששהאלתי מכבודו,
לא כתוב שם השובה, וההשובה מדינה ניתן לכתב
לכל אדם אף לאינם ראוים, "וחוששנו לו מהמתאות
ועוזו", כי לפי הגב"ע שנכתב מעיל, לדעתך הרלה
והעניה הגט בטל הוא מדאוריתא, ויש בידו למחות,
כי אם היה כ"ת כותב לזבריש כי צריכה גט אחר לפי
העתיקת הגב"ע שהובא לפניו, היו שומעון לקובו, ולא
הייו מרבנן ממורים בישראל... עכ"ל. **[א"ה:** הרי לנו
"פסק" מפסיק הדורות הגאוں **בעל חוייד**: דכשהמתיר
אינו מшиб להאסר גלות לו את נימוקיו, יש בזה
משמעות עון וחטאתך].

יב. וְשָׁמֶן (ס"י נ"ג) [כתב עזה "פ' בזה] בזה"ל: **דָּאֲפִילוֹ**
במקום לעז בעלה אמרו חז"ל (במota ס"ה,
אי), אם הוא שתיק אנן מי שתיקין... וידועין דברי
המודדי גיטין, סי' תנ"ט, ותוס"ח] אשר צוה ליתן גט אחד
בחשש קטן, לענ"ד גט זה אפילו ריח הנט אין כי... אך
בעוד רענץ הדור, אע"פ שרואין קלוקלים הנוגעים
בנפש, שותקין ומבקשין היתר על איסור מפורש,
והביא היתר לא ידעת מאייה, וצוה לסתום הדברים,
ובכ"ת הדבר תלוי לצות "להראות ההיתר", כי התורה
בפומבי ניתנה שבת פ"ו, ב', ולא מראש בסתר דברתי
תורה, עכ"ל. **[א"ה:** חרי לנו הוראה ברורה מהגאון
בעל חז"ד, ש"היתר מוצנע" איינו כלום].

יג). בחת"ס (קובץ תשובה, סי' ס"ח), ז"ל: על כריך צרייך אני להודיעו מאייז טעם אני פוסק... כדי שאם יבדוק אחריו יימצא טעות, שהחוור וואמר דברים שאמרתי לפניכם טעות הי' בירוי, כי כל אדם עלול לטעות, וע"כ מחייב אני להודיעו טעמי ונימוקי..., אם טעיתן על בריחי לחזרה בי... עכ"ל.

א"ה: דבריו הם קילורין לעיניים: דרך מי שהוא מוכן להודות על האמת, מכיר ומודה שחייב מוטל עליו, להודיע את טעמי פסקיו. **ומכלל** הן אתה שומע לאו, דמי שמאנו לגולות טעם פסקיו, אותן הוא שיוודע שטעה, אלא שאיןו מוכן להודות על האמת..., וככ"ל (אות י), ז"ל.

יד). בשמן רוקח (תליתאי, סי' ב), וויל: הנה בלי ספק נמצאים בקהלתו חרמה ובהמדרינה אנשי אמת יראי ה' וחושבי שמו יתברך, עליהם הרבר מוטל לפרש ברבים, שלא יסמכו על הוראת המסדר הזוח בשום עניין", עד אשר יציע דבריו

כ). בדברי שמואל (סלאים, פ' נח, בפסק בא אהה ניזחית, וכל דבר מותוכה נוגע לכל איש מישראל בכלל עת... ובמיוחד בזמנ חפטר כמו של ימינו שהחשות גדולה... והנה איתא במדרש, כי ביום שלפני הנגולה האמיתית, כאשר יצטרכו כבר להקים את ביהמ"ק, יתפלגו בני לשני צדדים, הכהנים באמת יהצאו באותו כהן גדול מהם יבחרו בו מותאים לעטרה זו, ואילו הפרוקים על יאמרו שהם היהודים האמתיים, והם הם שצרכיכם לבחור את הכהן"ג כפי הבנתם. ויריעו או ביניהם, בדרך הבדיקה שהייתה בימי אליהו ז"ל, והיינו שיעשו בינם סימן: שכט מי שייענו לו באש מן השמים, האמת אותו. [וממשיך]:

והנסיון הגדול יהיה אז באופן זה, שהחשש מן החסימות תרד לצדמם של אלו שהתרחקו מן התורה, והם יצילו במלחמהם, אך זה יהיה הבירור האחרון, כי הכהנים באמת, לא יתבטלו אפילו בפני האחרון, והעצה להחזיק מעמד במצב נורא זה המופת הזה. והעצה היא שיחיה מקושר... לתורה, כי התורה היא לכל יהודי, הוא שיחיה מקושר. לתורה, כי התורה היא נצחית, ובכח זה אפשר להחזיק מעמד בכל העתים והזמנים, עכליה"ק. [א"ה: הכוונה לנ"ל, דרך עיי התוויה] יכולם להבחין את האמת, ולא זולת כלל, אם הרבינו מוכחה שההתיר שלו מותאים על פי גדרי הלכה שב"כלי ההוראה", אז ברורakash, שדבריו הם מנוגדים לתווה"ק, ואסור לטעוק עליו, ז"פ].

כא). במשפטים ישראלים (ח"א, סי' רפ"ד), ז"ל: **דין** שמקשים על דבריו מבררי פומקים, ואני חושש להקוישיא, רק שאומר "בדך נראה לך", הרי זה "דין שקר", ודבריו אינם מעליין ולא מוריין, וכבוד הדיננים לא יבא, וכמאן דליתינה דמי, יותר קיים הדין בירושבים לפני ה', ומודים על האמת, עכ"ל. [א"ה: דבריו הברורים והモצדיקים, הם קילורין לעיניים וקולעים אל השערת, ועליהם אין להוסיף ומהם אין לגרוע, וזה ממחיש היטב מאד במלים קצרים, מהותם וمبرוכתם של הסותמים בנו"ד...].

ענף יב

לקט לשונות חריפות בפסקים בערורים על גיטין פסולים:
א"ה: היו שיש תמהין, הייתכן להמשיך ולעරער על הגט, שבזה יוצא עליהם לעז ד"שת איש",

יז). **ובஹוספות מהרצ"א** [להגה"ק בעל בני יששכר זצ"ל]

(שם, אות פ"א), ז"ל: **ואעתיק** לך דברי הרמב"ם (פ"ט מ"ז יקוט"מ, ט"ג), אם יאמר לך הנביא... לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה וכו' שהדבר נערק לעולם, מיתתו בחנק, וכן אם עוקר בדבר שלמדנו מפי המשועה, או שאמר בדיון מדיני התורה, שהשם צוה לו שהדין כך הוא... **הרוי זה נביא שקר ויהנק אע"פ** שעשה אותן, שהרי בא להבהיר את התורה שאמרה לא בשמים היא וכו' ואפילו עשה אותן ומופתים גדולים, עכ"ל...

[וממשיך]: פנק נגיד, מפרק 5009

והנה תורה יידידי, שכ"ז אפילו בנביא אמת.. ג"כ באמורו שرك לפि שעה, אבל למי שאינו מתאמת נביאות בתנאי הנביאות, חילתה לשמעו אליו לעבור את פי ה', אפילו לפি שעה... אבל בדבריו שמיים, אם לא חזר בו בסתר, מכלמין ומפרסמן חטא, ומחרפיו אותו בפניו, ומקלין וمبזין אותו עד שיחזור למועד... אפילו יעמיד לנו חמה באמצע השמים, ויבקע לנו את חיים, חילתה להאמין בדבר כזה, הגם שהחכם אשר שמעו ממנו, נתאמת אצלו לצדיק גדול, אם יוכל לשואלו שירחו הדבר ע"פ התורה, מה טוב, ובאם לא... לא יאהה לדבר הזה", עכליה"ק. [א"ה: הרי לנו עזה"פ דברים ברורים, אדם הרבה אינו מביר דבריו ע"פ תורה, אסור לשמעו לו אפילו אמר נביאות, וכש"כ כשאינו אומר, וככני"ד...].

יח). בזוהר חי [להגה"ק מקマראנו זצ"ל] (פי' וחיה, דף תכ"י), ז"ל: **אמר** מורי הקדוש רבינו נתלי [מראפשיטין], אל הצדיק ר' מרדי ליפא בעיר ראווע. **דע** יידי, שקודם ביאת משיח, יהיה ראשים שהכלב חט"מ יהיה רוכב עליהם, ולא יהיו ניכרים..., ולא יוכל להנצל מהם, אלא תלומד תורה לשמה, ויש לו אמונה... עכליה"ק. [א"ה: לכארה הכוונה, דכיוון שלומד תורה כדבעי, בזודאי יבחן מון התווה"ק אם הרב אכן הולך בדרך האמת, אם לא ז"פ].

יט). בעין התבכלת (קדמתה), ז"ל: **שאין** זה דרך התורה כל כל לבוא בהחבא, אלא כל מי שידוע לשוב בדבר הלכה, מוכחה לחווות דעתו בಗלוין, ולא יטימנו בחיבבו..., שהכלבה יצא על ידי משא ומתן בבירור הלכה,ומי שיש לו למטעון, מוכחה וחובה עליו לגלוות ולהתווותה, להוציאו הדין לאמתו, עכ"ל.

מישפט

פתיחה:

הגישה לגיטין ענף יב: ערעורים על פסלנות

הכפיה לה

שאותו הגט שלא בדין הוא, ואפילו ריח הגט אין בו והאשה אשת איש נמורה בקדמותה, והקשיטים שהשרץ ממנה לאחר הגט, ממורים נמורים בראשונים להיות מותרין במפורת, עכ"ל.

ג). בריב"ש (ס"י ר"ב), ו"ל: **ואותו ר' שאל,** [שסידר קידושין תוך ג"ח לגירושין מסריס] שלא הגע להוראה ומורה, היהת טובה לו השתיקה, ולהיותו שואל ולא שאל, שחרי אמרו חכמים זל (קדושן ו): כל מי שאינו יודע בטיב גיטין וקדושן, לא יהא לו עסק בהן, וקשיין לעולם מדור המבול, עכ"ל.

ד). ב מהר"י וויל (ס"י פ"ה), [באחד שהיה קל הדעת, ומסדר גיטין], ו"ל: **ההוא גברא דשניה אברם,** אשר מתנסה ליתן גיטין וחילצות... נראה אפילו בדיעבד אינו גט, וכל גיטין שנแทน פסולים, דגרע טפי מהלכות שחוותה... דיש בהן הרבה דקדוקים ורבה חילוקים, ובקל יכול אדם בו שיפסל הגט, "וכמה פעמים שמענו שנדרוי ישראל נכשלו בו, שאפילו היו רגילים וזהירם ויראי השם...", וכopsis גיטין כתוב האשורי ו"ל וממד יש ליזהר לכל אדם שלא ישתדל בעניין גיטין, אם לא שיהא בקי בהלכות גיטין, כי רבבו בהן הדקדוקים ובקל יכול אדם לטעות בהן, והטעות בהן פסול ממורות...>.

וליבא למייר... [ר' בינו דאפשר לתקן הגט בהכשרה, לא שביק היתרא ואכילת איסורא, דחכא נבי נת זימני טoba דאי אפשר לתקן גט בחיתר, כגון "נת מעוזה"... וכמה ספיקות שיבא... חישינן דילמא מkil בכלוחו. מכל הנ טעים נראה, אפילו בדיעבד כל הגיטין שנแทน פסולים זה, וכיון שהוא בשכונתך, עליה DIDך רמייא להסיר המכשולות, ולמהות בניין המדינה שלא יכשלו בו, כmoraha לי שאני מביר אותו, ראיתי אותו באישפור"ק, וסימנק כשרואה בספר, הוא קורא אותו מבחוץ אפילו ב' או נ' דפי, עכ"ל.

ה). ושם (ס"י קכ"ח) [עו"ה יפ על הנ"ל], ו"ל: **חוזרני על דברי הראשוניים:** על אודות הגיטין שנแทน ההוא ריקא דשניה אברם..., דלא דמי הלכות גיטין להלכות שחיתה... אבל הלכות גיטין רבו הלכותיה, ואין הכל בקיין בכל הלכותיה, אלא רבנן דסמייכו, והרי דיני גיטין ארוכות, "ואפילו רבנן בעלי הוראות יראי השם נכשלין בו", וכן ראיתי כמה פעמים..., כאשר אנו רואים בעניינו דאדראבא מיועטה דמיועטה בקיאים הם וכ"ל..., בינו דיש בו כמה חילוקים עולמיות (ולא) [לא] יסכימו חכמי ישראל בדבר זה, נמצוא

ועל בנים הלו ז"מ "מזרות", מהיכן לקחנו שיאות לሚעד הכி. **ע"כ** נعتיק לכך מדברי הפסוקים שהפליגו בגודל השבח ובתוכף החיבור שיש בזה:

א). הריב"ד (ס"י כ"ב), ו"ל: **ומה שכבתה אליו כי** ולאחר כמה זמן עבר שם חכם אחד והתריר לו התר כה... כמה דמה אותו החכם לנפל איש כל הוא ממש, וחכם הוא להרע, ולהיות לא ידע, ועל כיוצא בו אני קורא هو חכמים בעיניהם וננד פניהם נבונים, והם הם קוצים המבערים את הכרם, יבוא בעל הכרם ויכלה את קוציו. **היאך** לא שם אל לבו לא דעת ולא תבונה, ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאל הרוגנית, ביוון שהשביע נפשו הטמאה מן העיטה, ונשתרש בחטא עד שהוליד ממנו בניהם, ומרקא צווה (קהלת א', ט"ז) מעות לא יוכל לתקון, זה הבא על העיטה והוליד ממנו ממזר, וזה התר לו לשבת תחתיו אחר גירושי ראובן, והלא היא אסורה לבועל כל הימים...).

ומה שהורה לו המכלה ההוא, שיחזור עוד שמעון וינרשות, ועוד יחוור ויקדשנה, אלה הן דבריו הוכא וטלולא, מה סבר אותו הכסיל, שבגיגורו שיעשה לה שמעון, יתבטל כל מעשה הראשון, יחוור ויקדשנה בהither. **בשות וכלימה** בפניו, אם רעה לטהרה לה, היה לו להסיק את הכבש, ולהכינסה לתוט שעשתלבן באור יפה, ותצא מידי געללה, קנים והנא והי, על המורין בתורה שלא כהלכה, עכ"ל.

פרק ב"ד, מפרק 5009

ב). ושם [בעניין גט מעוזה], ו"ל: **ומה שכבתה אליו,** שיש בני אדם שמעשים לחתניהם לגרש נשותיהם... אתה אומר בזו דאיינו גט, דמה טעם אמרו חכמים, גט המעוזה אפילו ע"ג גויים, אם יאמר רוצה אני כשר, היכא דגוזרין חכמים לגרש ואני מגרש... והיינו באוטם שאמרו חכמים (תובות ע"ז, אי) ואלו שכופין אותם להוציא וכו'... **אבל** מי שאינו מאותם שאמרו חכמים לכוף וכופין, אין גט... לא מיביעא ע"ג גויים שאינו גט, אלא אפי ע"ג ישראל אין גטו גט, כדאמר גט מעוזה בישראל, דין כשר, שלא דין פסול.

ומטעמא דמלתא, משום דין מצוה לשמעו דבריהם, ואע"ג דאמר רוצה אני, לא אמרנן אגב אונסיה גמר ומKEN עד דאיכא מצוה כדפרישית. **ואותו** הרשע שעוזה את ראובן ליתן גט לאשה כדי שיחזור ויקחנה הוא, ביוון שהיא אסורה לו עולמיות (ולא) יסכימו חכמי ישראל בדבר זה, נמצוא

שיתעטקו בדיני האשות כלל... ואם לא, ידעו שהעונש יהיה על צוארם, לפי שעל ידי זה יצאו בגלות... והירה את דבר ה' יפריש עצמו מלאה העניים... ובפרט בדיוני האישות שיזכראים מהם איסור כרויות ומיתות בית דין, והשם למען שמו הנגדל יצליחו מישגיותו, כל שכן מהודונות, שבאללה המכנים עצםם בדיוני האישות והם אינם בקיימים בהם, הם מכל העוברים "בודון" בלי ספק, עכ"ל.

ח. ברשב"ש (ס"י ח), וזיל: ובמה מכוער הדבר לנוכח קלות ראש בגיטין, ולהתעטם בהם מי שאינו בקי בהם, והם קשים לעולם יותר מדור המבול, וקרובים היו להבאה האשה הזאת לבית פסול...

ט. ושם (ס"י טפ"ג, ב), וזיל: אל הותיק ר' חגי צ"ז ב"ר שלמה בן אלוק נ"ע..., ועתה ראה גם כמה טיעיות נפלאו ממקן וניכלות בהם, ואתה לא שערת בהם, ולא ידעת אם הוא טעות או בלתי טעות, ועל כן הווינו ח"ל כל מי שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין אל ידי לו עסוק בהן, והם [קשיין] לעולם יותר מדור המבול, כמו שהזכיר וזה בפ"ק דקדושים, ומה טוב היה לך למדם, ולא ללמד אותך... על רגל אתה... וכמעט שאתה רוצה לעשות כנפים לעוף בשמיים, וכלך מדרך זו.

ובכל אלו הטיעיות לא הרגשת ולא הבנתה... אך הרעה חוליה והפשיעות הנגדולה היא, כל אותן טיעיות, ואני בתבתי לבגאייה אויל ימצאו[] שם לתקון מה שעתה אתה, ואם לאו "תשאר עגונה", והקהל תלוי בצוארך עד יום הנעור, וחוזר בר שמענה ואתה דע לך, והשם יכפר... וקבל עלייך ללימוד הלכות גיטושין מהרמב"ם ויל, ודני גיטין באבן העור, ואו תשלח לך לכתוב גיטין, ובhem תכוון רגליך ולא תמעדר, ויהיו רפואות לנפשך כצרי גלעד, ולברוך למסעד, ויהיו לך לך לעד, עכ"ל.

ו. במהר"ס אלשקר (ס"י ע"ז), וזיל: ואוטו שהשיות על פי כתוב השליה, ראוי לעונש גדול, דבפירוש אמרו ז"ל מי שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין לא יהיה לו עסוק עמהן, עכ"ל.

יא. בבנימין זאב (ס"י ק"ח), וזיל: ועל המסדר אני אומר, אין ראוי לו להיות לו עסוק בטיב גיטין וקדושין בראותה פ"ק דקדושים, פן יבוא להתרIOR איסור ערוה... הא קמן, אפילו שידע כל דיני גיטין וקדושים, ולא ידע הא, לא יהיה לו עסוק עמהם, פן כshall בו..., עכ"ל.

ודקדוקים, ובמילתא קלילא איפסל, היו יותר מדיניות... ומה שבתבו לחתיר בדיעבד... א"ב היו מילתא דרבנן כי חוכא ואיטולא, דבל אחד. יסמוד על זה שיתרו לו בדיעבד... עכ"ל. [ועי תורה חיים להרמ"ש חי"ד, סי' ג], מש"כ על דבריו, עי"ש].

ו. בהרא" (ס"י ס"ז), ויל: ובכל דינא דמסרי במלתא [להקל... עתיד הוא ליתן את הדין בלי ספק, מפני שלא כל מי שירצה ליטול את השם יטול, כי מאי צרייך לזוזה שלא יתעסק בעניין הגיטין, אם לא שיחיה בקי בטיב גיטין, מפני שרבו בהן הדרדקומים, ובכל יכול אדם לטעות בהן, והחוורבה גדולה מאד מפני שהוא פסול ממזרות. ושנינו בפרק קמא דתנגן אי זה מעות לא יכול לתקן זה שבא על העורה והולד ממנה ממו, צור ישראל יצילנו משגיאות, ומשום הכי אמר לה רב ימר לדבashi בפרק קמא דקדושים, הא דאמר רב יהודה אמר שמואל כל שאינו בקי בטיב גיטין וקדושין לא יהיה לו עסוק עמהם, אפילו לא שמייע ליה הא... דאפילו במלתא דלא שכחיא כולי האי, צרייך שיחיה בקי בו.

ענפכ"ז, ממ"ק 5009

וליבא למימר, שאני הבא דaicא "עגונה דאיתתא", שהרי הגט הזה בא הארץ מרוחקים, והמנרש גם כן הוא משומד, ויש לחוש שהוא לא יתרצה לחזור להתיורה פעם שנייה, והיכא דaicא עגונא דאיתתא ויש לחוש שהוא לא ירצה לחזור להתיורה פעם שנייה, אקיים רבנן טפי ואין לדקדק בזה, כדכתיב הרבה רבינו אשר בתשובה. שהוא כשר בשעת הדחק כשא"א על גט אחר, וכן אמרו בכמה מקומות בתלמוד משום עגונא דאיתתא אקיים בה רבנן. דהא דאקיים בה רבנן משום עגונא דאיתתא, הני ملي בנהנו דקדוקי דאכבי... אבל בשאר מני פסליות דנפק מנייחו חורבא, ופסוליהו הוא מדינה..., לא מקלין בהו משום עגונא דאיתתא... אף על פי שהיתה עגונה, ענון של שבע עשרה שנה, וגם המנרש היה דר בארץ רחוקה..., פשיטה דאין להבשירו אפילו במקום תקנת עגונ... עכ"ל.

ז. ושם (ס"י ע"א), ויל: ובראותי את הפעול הרע הזה, בכיתי ואמרתי אווי לעינים שכך רואות, איך היה היה העיר המפורסת בחכמה קרייה נאמנה, בזאת המדרגה השפללה... והם מכנים עצםם בדיוני גיטין, ועובירים על דברי רבותינו זכרם לברכנה שאמרו כל שאינו בקי בטיב גיטין וקדושין לא יהיה לו עסוק עמהם... **לben** מעתה, אין ראוי לאנשים הללו

משפט

פתייה:

גיטין ענף יב:

ערעורים על פסנות

הכפיה לו

וتعב על ידה לבתני תקבל קידושין מאחר, עד
шибתו לה הבעל גט אחר.

ואם תפוק עיני שכלה, ותדחה כי המדונה הנובר
עליך, תוסיף כי אהבה על הדברים האלה אשר
בתבתי לך, אע"פ שאין דעתך נוחה בהם, וכקווים
בסוחים עוקצים אותך... **ואני לצתת יד"ש** בחוב המוטל
על כל מי אשר גנע ויראת ה' בלבו, להרים מכשול מדריך
עמו, בתבתי והורתי לך את הדרך אשר תעשה, ולא
יהיה לך לפוקה ולמכשול לשמיים ולבריות, להיות נושא
חמור אשר אין ארוכה למכתו. **ומומב שתיבוש**
בעוה"ז ולא תבוש בעוה"ב..., זואי לאויה בושה, זה
שמע בקולו עיעץ, זו זאת עצתי عليك, חורך בר' חורך,
ותעב האשה הזאת לקבל קידושין מאיש אחר, עד
שיפטרנה הבעל בנט אחר, ובזה תהיה נקי מה'
וישראל... עכ"ל.

יג). ברדב"ז (ח"ג, סי' תנ"ט), וזיל: **בעון הדור**
שכיה ושביה, שמתעסקין בטיב
גיטין וקידושין אע"פ שיוודעים בהן מעט... עכ"ל.
[א"ה: יש להוסיף בכבא, עכ"פ "קלות" הבא מכח
"נגעת ממון", ודאי דשכיה ושביה בימינו אלה בשינוי
גדול.., ה"י].

יד). במהרלב"ח (קונטוס הסמוכה, בדיוחיו דברי
החכם משה די קאשטרו), וזיל:
ונם אשת איש אהרת שהיתה בחלייב, התירה, אלא
שתל לא עלתה בידו, ונראה דاشתמייט ליה הთוא
מאמר דרב יהודה אמר שמואל, כל מי שאינו יודע בטיב
גיטין וקידושין וכו', ואורי"ח וקסין לעולם יותר מדור
המובל... עתה שאני רואה, שאפילו שהוא טועה
בחוראות של אשת איש, אנו מונע עצמו מלכבות
פסקי דיןין בהוראת אשת איש זולתו... והנה ב'��ברות
כתב בזו הפקק, שאלו היה כותב אותם בזמן החכמים
אשר גדלוני, יודע אני בודאי שהוא מבריחים אותו, שבכל
מיו לא ישלה ידו בהוראה, עכ"ל.

טו). במבוי"ט (ח"א, סי' מ"א), וזיל: **לקנאת ה'**
צבאות, הערתני לבוי והעוותי מצחי,
לדבר בפני גדרלים וחכמים, ובמקום שלא היה ראוי לי
לדבר, כי ידעתני נאמנה שאני בקי עdryין בטיב גיטין
וקידושין, ושלא הגעתי להוראה, בהרות ששלבי אנחנו
בריא בוגר, ואני רך הרבה בחכמה ובשנים..., כי אם
על קנאתי באש עברתי..., כי התיר את האסור להרכות
מומרים בישראל..., וצדקו חז"ל באמרים כי השנאה

יב). בחותם המשולש (טור ב', סי' י) [בגט שנכתב
שונה מציווי הבעל], וזיל:
החכם ה"ר משה שוראקי שהוא חכם העיר... רצה
להראות תפארת יקר חכמו ובקיאותו בטיב גיטין...
וישלח לי משתבה ומטאפר במה שעשה, ולכבוד הבודא
ברוך הוא... השיבותי דבר... להודיעו חסרונו, כי במקום
שחשב לעמוד לא יוכל לעמוד, ועדין הוא מבוזן הרחק
במוחחי קשת, ולא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש, וזה
מה שכתבתني לו...
פתק נ"ז, מ"ט 5009

ידוע ליהו לך, שכתבך בא אליו, ועמדתי מרעד
ומשתומם על המורה בראותי והזותי חזות
קשה... ואם כ"ת גבר עליו "כח המדונה", אשר על הרוב
הוא כוב בדמיוניות... כבודק במקומו מונח בזה אתה
טועה מדרך השכל, ומה גם להראות עצמן שאתה יודע
בטיב גיטין יותר ממנו... **ואתת** בכח דמיונך רוצה
لتakin אותו, והחוש החוכב אותו, ועוותת עיוות גدول,
אשר אין מי שייעותנו, רק מי שלא למד הלכות גיטין...
אני יודע מה אתה סת, לא חילך ידענא ולא בילק
ידענא... והנני מודיעע, שללאו יראת העונש כי אחיריש
אתאפק יקרני עין, לא הייתי מшиб לב"ת ע"ז... לזה
גלותי את אוניך להקיצך משנתך להודיעך... ומכאן
ולחבא אתה תחש עצמן.

ועתה נבו לענין הדין, מה יהיה משפט הגט, ולענין
שהנתה הוה... נפסל ואין בו שום צד להתגרש
בו האשה הזאת, וצריכה גט אחר כדי שתהא מותרת
להנשא... שהוא בטל והרי הוא כחרם הנשבר שאין בו
 ממש... **ואיך** ע"ז לא פקחת עיניך... שללא ביוונת יפה
 להלכה... מי הוא זה בדור הזה אשר ימלאנו לבו לזו
 מדבריו [של הלבוש], אין זה כי אם כל קביל דירוח
 יתריא המשתכהת ביתה... "זיין שום שעת הדחק ולא
 עיגון...", ויצאת המכשלה הזאת מתחת ידך... הרבה
 המכלה עשה... וטעית טעות גדול כזה, שבו נפסל הגט
 וקרוב להיות בטל... לא חשת לקימוח.

סוף דבר, פכח עיניך וראה וду והבן, שנכשלת
במעשה הזה שעשית בשלון גдол... הגט...
דבר פשוט אפילו לדודקי דבר רב שהוא פסול, ולא
תנסה בו האשה הזאת..., ועליך לברך תלונת האשה
 הזאת... ואותה למיעוט השקפתך והבנתך בכל מעשיך,
 כמו שאתה גדול בעיניך, נכשלת בנושא חמור כזה,
 והיית קרוב להרכות ממורדים בישראל. **ולבן** הזהר
 והשמר נשך מאד, ושלווח תשלה بعد האשה,

הכפיה

יט). ביבין ובועז (ח'א, סי' ד), וז"ל: המורה הוה, מורה תהיה אחריתו... ויכל וכי עצתו, יתע עצה... ותהי מותרת להנשא לודר... לא תהיה נאות בישראל, וזאת אינה נקראת הוראה, כי אם סבלות טפשות והוללות כרויים זוליות, ולזה צו חכמים זיל ואמרו מי שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהיה לו עסוק בהם, ומדור המבול קשים הם לעולם, ואם זה צו (ח'ל) למי שאינו בקי, כשי"ב וכשי"ב לסכלים הטפשים, עכ"ל.

כ). במהרייט"ץ (ישנות, סי' מ) [תשובה מהרי"ץ יפה, בוגט מעושה על סמך טענת חוסר גבוייה שבשקרים], וז"ל: מי האיש היורא המורה לצדקה, יורה יורה זיקים חיצים שונים, בוגר כל מי שידמה שהוא סלקא דעתיה לטער את הטעמה, קימה הטעמה הוזאת. כי אין ספק בוגט וזה שהוא בטל, ובניהם ממורים, אפילו שנعواו כל התיקונים האפשריים לבטל את המודעות, אין חפי בכל זה אלא בשלא היה ניכר אונס... אבל בשניכר אונסנו, נהי דבטול המודעות... אין בוגטו ומתנתטו ממש אפי' לא מסר מודיעא... וכל שכן באיסור אשת איש החמור, שראוי להחמיר עליו.

לו זה המתר שהתיר, בודאי שלבו גם בהוראה מאד... מי זה יממייך להתריר אחריו, בדבר חמוץ כזה... כלל העולה דעתך וזה מעושה, פגול הוא לא ירצה. ואם נשאת תצא..., ופשיטה שלא גור רבינו תם, אלא על המוציא לא על הגט, לא על המברר בטיל הגט, שהיה בטל מעיקרו, אדרבא חייבים לפרש הדבר, ולהרים מכשול בישראל. והחוشب לקיים גט הבלתי, מפני בבודו או מפני האיבה, הלא רעתו רביה, לפניו תאכל אש, ואחריו תלהט להבה, לא ינקה כל הנגע בה, נאם החלש ורפה שמואל בכח' ר' יצחק יפה ולה'ה. נאח'כ בתשובה המתברר, וז"ל: הכלל העולה... ביוון שבחפו שלא כדין, והוא גט מעושה..., וא"כ בנד"ר אפי' אם נשאת תצא..., כלל דמלתא. דחק אתה בא מלהטא קמיותא קיומה, ובטיל גיטא, עכ"ל.

כא). הרד"ץ (סי' ז), [בוגט שהמסדר שנייה מצווויי הבעל], וז"ל: קול ענות גבורה במלחמותה של תורה... ואל ישיאך לך לאמר מה לך לבקש גדולות, אבל בשמה לחמק ושתהה בלבד יינך... והנה להם למורים בתורה שלא כהלכה... כי מודה זו יצתה מפי הקודש ב"ה... ואיש באחיו נכשל במארה... קנא קנאתי בחולמים, ובאל מותחללים לאמור אם קטן אני בעיניכם, חכם אני בעיני ראש שבטי ישראל, אני

מקלקלת השורה, כי איןני חושד אותו שטעה בדבר פשוט כזה, אבל מצד איבח ושנאה שהיה לו עם הרוב הנזכר, לא חשש [מ]להתריר אשת איש.

זהנה.. כדי להראות דופי המתיר, וכדי שלא להאריך על הלומתו ועל דבריו שאינם נוגעים לעיקר הדיין, לא אשיב כי אם על עיקר הדיין שהתריר אשת איש לעלמא, ואוכיה בריאות נבותות... כדי שיראה בפירוש סבלות מענותיו ותפיסותיו... ומרוב شيء וכעמי דברתי נגדו שלא בדיין...ומי שמערער על איסור זאת האשה [לומר שהיא מותרת לעלמא], אינו אלא מן המתמידין, ורקמן לא יציל מהאי דעתא, עכ"ל.

פרק ניד. מנך 5009

ט). **ביב"י** (שו"ת, דיני גיטין וגיורין, סי' ז), וז"ל: **אני** אומר על ההוראה ההיא, אויל לאזנים שכך שומעת,שמי שהורה כמו שאמרו, איןו בן ההוראה, כי איןו בקי בטיב גיטין וקידושין, כיון שטעה בדברים שתנוקות של בית רבנן לא יטעו בו, ואם הוא לא הורה כן, והשומעים טעו בדבריו, גם זו רעה רבה, "য'וישר כוחך שקרית תנגר על ההוראה זו".

אלֹא, שנצטערתי, על שנתקפתה שמא יש צד להקל בעבור שהו "שעת הרחק", מי הוא וזה ואיך הוא, אשר מלאו ליבו להקל ברבך ערווה החמורה, להרבות ממורים בישראל ח'... שאותה ההוראה המוקללת אין לה מקום כלל בשום צד וענין בעולם, ומהיום והלאה המורה יירא, ואם יש אשה שנשאה בוגט בוה' ח', צריך לבדוק אחריה ואחר בניתה, ולהושיב בית דין יפה עליהם להוציא לאור משפט, עכ"ל.

ו. שט (שו"ת בדיני קידושין, סי' ו), וז"ל: **ועתה יש להפלא הפלא ופלא...** ואין ספק שאם יש מי שהורה כן, (ש)לא הגיע לההוראה, [ו] איןו בקי בטיב גיטין וקידושין, ולא ייא לו עסוק עמהם, ואפילו פשט תשובה הריב"ש איןו מבין, עכ"ל.

יח). בדרכי ריבות (סי' קמ"ב), וז"ל: **בזה** סלקין ונחתנן, שאשה זו אין שום צד להתרה לשוק... ומני שעלה על רוחו להתרה לשוק, ראיי ליסרו בסילוא לא מען דמא, כי מי שאין יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהיה לו עסוק בהם, ובפרט בנדון כזה, ושחדרים ברורים מפי סופרים ומפי ספרים, עכ"ל.

להוכיח הוראותו המוטעת, מחתמת כיסופא שלא יתגלה קלונו), אמרתי לא אסתור... שגת כזה בטל הוא, והראיתיו לאנשי קהלנו.

ובראות הנזכר כי טעה, הודיע ואמר... וכשהגינו יראה כלל, מראה ענוה ותומה ונפש זכה ונמהרת, ותחיה תעמוד בהברת, והגואה וחסרון היראה, וגם כי יחנן קולו אין להאמין בו, כי שבע תועבות בלבד... אלא שחייב עתה יאמרו הכל שבדין עשה. ואפלו בוצרבא דרבנן דיראותו גדרולה, אמרו האי צורבא דרבנן אמר מילתא, אם אחר מעשה אמרה אין שומעין לו, כל שכן לאיש כזה שלבי יודע שאין בו ממשות..., ובשנהיד לי המנייד שנגענות אלן, אמרתי אמדרו לו לעני, דכל שכן דגער טפי..., והשיב אני רב, ויודע אני מה אני עושה..., עליו נאמר כי רבים חללים הפליה וכו', כי כך בעורון יעשה תורה פלטת, ויצרף איסור להיתר, וכ"ז מצד חסרון ידיעתו וחסרון יראתו, שאין דעתו כי אם להתגדר בתהבולה ומרמה.

ויהי כי רצתה השם לגנות קלונו, להודיע לרבים סכלותו ורשעותו וקוצר ידיעתו, גלגל הדבר שאחריו שמעו כל הכתוב למעלה, הלק' וסדר כתוב אחר... וזה העני. האמין בו, ולא ראה מה שהחיה כתוב שם, כי חשבו לחמיד גדול, ולא ישקר ולא יעשה עולה ולא ידבר רמיה, כי גדלה ידו בחניפות וגניתה דעת הבריות, ושמעותו גדרולה בהמון... וכשמעין בן שאליתו ואמרתיו לו... והוא השיב ואמר, לא ידעתני מזה דבר, כי אני חושב שהוא מהסידי עליון, וחשבתי שאמר לי האמת... סוף דבר, נתגלה קלונו לחלק מאנשי קהלנו, ועם כל זה יראים לדבר ולגנות הדבר מצד עוזרו, לנודל חניפות וגניתה דעת הבריות שבנו, וכל אחד אומר מה לי לחולק עמו אף שכבוד שמיים הוא הנה הוא רב וכדי הוא לסמווק עליון... וקצרה השנתנו מלחקור אחריו, וככיתיב לא תסור מין הדבר וכו', ואין הדבר תלוי בנו אלא על המסמיך אותו ועל שאר הגודלים שבדור.

לבן אמרתי על מי תלוי הדבר, לא עלי שאני בשכונתו, והווצרתי לגולות אונבם רבותי, כדי למחות בדבר, כי אני אין יכולת בידי, כי יאמרו לי מי שמק לאיש שר ושותפט עליון, הנה גם הוא רב מוסמך, וכי הוא פה אשר יוכיה בינוים, והווצרתי לפירוש המשלה לפניכם... **לבן** מורי ורבותי, אם יתיב בעיניכם להזהר בדבריכם, ולכתב לו... אחרי שתשתמעו סדריו המוקולקים, לכתוב באיזה מקום שימצא הבעל בעת

אני אמליך, וכמما ממלכות אהפכ' ספר ונופק אתן למושך, הלא הוא ר' שמואל פוייז... אשר הוא מתפאר בסמיchner... קורא אני עליו ועל כל השומעים אליו, או אמר לעין... וכל רוח אין בקרבו... אויל לעינים שכבה רואות ולאונים שכבה שומעתות, שאיש כזה יתעטף בטליות שאינה שלו ויורה הוראות.

בלביakash בוערת, הומיה ומורת, לאמר קיים מצות חז"ל שאמרו מפרשין את החנפים מפני חילול השם, הגד לכל מה שהוא ושיאו, כי כלו חנף מרע, מתגדר בזروع התחבולה והמרמה, אמרו לכל שאין בו יראה, גונב דעת הבריות, גומל שקרים ומראתם להם כאלו יראתו גדרלה. **קורא** אני עליו, כי לא לפניו חנף יבא, כי רבים בניהם עשו חיל החנפות והוא על כלם, ולזה ימוטו בו כל סרני ארץ, ואין כאן מושם לישנא בישא... וגם אני נזקמתי לזה היום מיוםים, להודיע לمعالתכם מה טיבו של זה האיש, כי נגהלהי על מעשה הרע הנעשה בעיר הזאת.

עלוי משכבי בלילה אזכיר מאמרות פיהו סכלות רעות ודלות, ולא אדום ואותחולל, וחשבתי אפרנס טיבו של זה האיש, כי היכי דלא ל'ימרו האי גברא דחיל חטאין הו, כי שמוותנו גדרלה, וכל תלמיד חכם שלא תהה בקנקנו... יחשבנו לךם וצדיק, לפי הוראותיו הראשונה וחניפותו וגניתה דעת הבריות שבוי, ולא יאמינו דברי בתורה המעשה באדם כשר מסתם, אלא ביודע ומכיר טיבו, וחשתי שמא תדינוחו ל'כפ' זכות, וח"ז תתרשלו מלכתחוב, ודנטה ביני לבין עצמי, אם אומר ואם לא אומר, והסכמה לאומרה מפני חילול השם, דחשתא כל בר דחיל חטאין, ימחר ויחיש לכתוב על המעשה הרע הזה... **נקנץ, מפרק 5009**

ובשמי כן, שלחתי לאמר לר' הנזכר..., שהנת שסדר איינו גט, והר' הנזכר בודונו הקשה, השתREL וקדש האשה היה שנטגרשה בנת זה, עם בחור אחד מאנשי מקומו, ואמר לו אני רב מוסמך, סמווק עלי, גם חלק מהקהל אומרים, הואריל וגט הוא "רב", יש לנו לסמווק עליון, כי לא להנמנ סמך המסמיד את ידו עליון. ובכל זה עשה ממגוון היראה שבוי, ואף מטי' קבן ופרישות, רוצחה הוא שיתגדר בהמון, ואף שמעשיו תפליין, שתהלהו שונג וסופה מוות, ויצרף איסור להתייר, מה שיפריש א"ע מן האסור, ולא יראה אצל ההמון שהוא גדול, נכלומר, שאף שבתחליתו היה "שוגג", אבל אח"כ נעשה "מצויד", בהיותו חותר

מצאתי, ואוי לו לדוד שמנחינו מעדים על עצם בחתימת ידם, שאין להם ידעה בטיב גיטין וקידושין והם מתעסקים בהם, וקשים לעולם יותר מדור המבול, דמיון מעות לא יכול לתוךן, ומדובר ממורים, ואף שבדור המבול כולם מנאפים, לא מחוקין להו במזרות, דרוב בעילות בעל. **משא"ב** המתיר אשת איש לעלמא, שהוא בעל הבעל הוא הבעול, הרי כל ורעו ממורים..., האמור בסוטה, כל אדם שיש בו נסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש, שעלה ידי שלבו נם בהוראה, מtopic בך נכשל בהוראותו להתייר א"א לעלמא, ונתקפם במצוודה רעה להרבות ממורים בישראל רחל, וה' יכפר بعد מה שעבר... וילמוד דיני גיטין, עד שיהיו סדריים בפיו כשלHon העורך ומוכן לאכול לפני האדם, עכ"ל.

כו. בחת"ס (אה"ע ח"ב, סי' ל"ד), ז"ל: **שלום** לה"ה הרב המופלא בש"ת מ"ה יעקוב נ"י, רב דק"ק ס' מ"ק, ע"א. אהובי ידידי לא ידעתינו אבנחו, אבל מוחזקי בו שהואה ירא ה', ויטה אוזן ויכנים דברי אלה אל לבו, הנה אל כתיב. כי מעלהו סדר גט בעירו, מקום אשר לא סודר גט עדין... וא"כ איך איש הירא ה' ורך לבו בהוראה [ו]לא מגnis דעתו, עליה על לבו לסדר גט בעיר שלא נסדר שם מעולם, מבלי שנמלך עםizia תבריו או אף רבותיו..

ואינני חושד ח"ז את מעלהו, שיזדקק עצמו לגיטין אם איןינו בקי, יהי' חיללה נם לבו בהוראה בשוטה רשות ונם רוח, הם שלא להזוכר, בודאי למד ושמש וידעו ובין, אך ככל זאת החטא נשנה בכל אלה, וכבר אירעו שנויות לגודלים וטוביים ממנה ומןני, ושניות מי בין. וטוב לאדם שיכסיף בעזה", ולא יעיל בכיסופא קמי מלכא קדישא, ויהי' עליו חטא אשת איש ומורדים בישראל, הלא אפשר לת匿名 הדבר בגט אחר ובמקום אחר... ועכ"פ בתוקן הימין, האשה הו צבולה בכבלי אישות, ואני מצפה על תשובתו בברור הדברים, כראוי לנברא דחיל חטאין, יוכה לדמותה ודאי, עכ"ל.

כו. בשמו רוקח (תליתאי, סי' ב) ז"ל: בלי ספק שהמסדר הזה לא טוב עשה בעמי, והעביר את הדרך על הר"ד מענדיל בדרך עמוק ומובלבל, ואוי לאונים שכש שומעות, ואוי לדוד שכש עלתה בימי, ואוי לסתניתא שזו קברניתה. והגט הזה הוא פסול מה"ת, האשה הו את עדין אשת איש לכל דבריה..., דהו גט מעווצה שלא כרין, אף אם קודם שומר הגט לידי ביתל כל המודעות באופן

זהיא, לסדר גט אחד ולשולחו לאאת העניה, בגין שרכם הרבה מאוד כידוע למ"ז, שהזהיר וזרוי בדבר זה הר"ז משובה... עכ"ל.案: הבאו לשונו באורך, כי הוא קילוין לעינים, אך שנטגאל הדבר, שמי שהיה מפורסם לת"ח ויר"ש, התיר אשת איש לעלמא, באופן ד"תחילתו בשוגג וסופה במודע" וככ"ל (סוד"ה וכשמעו...) ולא לחנים נשאר זאת למשמעות לדורי דורות, כתוב וחთום בספר קדומו, רק כדי למדינו לך... וד"ל.

כו. בשבות יעקב (ח"ג, סי' קכ"א), ז"ל: **גרסינן** בטור גיטין וקידושין לא היה לו עסק עמה... אע"ג דמשמע שם בש"ע, אדם הוא מוסמך למורינו, מותר לסדר גיטין וחליצות... לא נאמר אלא בזמנים הקודמים, שלא היו מסמכין אלא חרואי לכך, **משא"ב** בדורות הללו שסמכין אע"פ שאיןם הגוננים, לפעמים מחמת יראה ונשיאות פנים של אלמי ותקפי ארץ ושוחד ממון, מסמכין אע"פ שאיןם הגוננים..., וככ" בספר ערך לחם של מהר"י קשטרו (יוז"ס רמ"ב) ז"ל, ואני ראייתי מהסמכין דלא היה ידוע צורתא דשמעתתא, והרבנה נתונכחותי עם חכמי אשכנזים על מה זה, עכ"ל...

כו. ושם ז"ל: העתק מתשובה יידי הנanon הנдол מהר"ד יחזקאל אב"ד דק"ק המבורג [נדפס בכתמת יחזקאל (סי' ע"ב)... א"ר"י אמר שמואל, כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין וכו', פרשי' שלא להיות דין בדבר... **האידנא** דיש הרבה דקדוקים בניטין, ושינוי השמות ומקומות, ומטבע שטבעו חכמים בניטין, ודאי מי שסדר ואינו יודע בטיב מרבה ממורדים בישראל, וקיים לעולם יותר מדור המבול... ועתידין אנחנו לקבל את הדין בעזה", ועל זה דאבה נפשי, מה זו סמיכה שאנו סמכין האידנא למורינו, ולא דאה שום דין בעינו,ומי שיש בו ריה תורה אומר אפרנסון וריזו נודף, ושרה העודף... עכ"ל. **נקב' בר' מפמ"ג 5009**

כו. בצדקה ומשפט (אה"ע סי' נ"א), ז"ל: **זאת** תורה העולה... דאתה זו זוקה ליבום..., ולא שריא לדוד שלא חיליצה ויבום, ודברים אלו פשוטים לדודקי דבר רב, ואין בהם נפלל ועקב... ומ' פנה אין לו רשות להטפל בדין גיטין וחליצות, כי כל מי שאינו בקי בטיב גיטין וכו' לא יהיה לו עפק עמהם, וזה יגהנו בדרך אמת, עכ"ל.

כו. באבני שיש (ח"א, סי' פ"ג), ז"ל: **סוף** דבר, טורתני לדונם לכפ' זכות, ולא

מישפט

הכפיה מא

פתיחה: הגישה לגיטין ענף יב: ערעורים על פסלנות

רבנים, ובקראי בו נבהلت וחשומתוי, הקרא לאסורים דורור, ומתייר אסורים חמורים.. בלי שום יוסד ושורש בהלכה, רק ניבובי דברים שאין להם טעם, ושיבושים, חן בעכם העובדות שאין מתאימות עם המציאותות, והן במקורי הדינמי, בוחר קטעי דברים מתחשובות הרבנים שנאמרו בדרך הווה אמין למןיפ בעלמא ולפלפולא, וכל זה להטעות את הקוראים מקופיא.

ובל יודע וمبין לעמוד על שרשיו הדברים ועקריו ההלכה, מכיר וمبין את ה"шибושים" ו"דברי בורות" ו"שגעון" שנאמרו שם, ושהזו נגד התלמוד ודברי רבינו הראשונים והאחרונים, ואין כלל לפולפל בדברי תורה, בדברים המובנים לכל המעניין בתלמוד ופסק הלכות. **ולא** אאמין כלל בעדותם בשם רבנים אחרים... ש"שקר" הדבר ולא התיר למעשה, ואוי לדורינו שעלה בימינו כה, שהמתכנה בשם "רב" ו"מורה", מועה ומטעה בדבר הלכה בענייני איסורי תורה וערות החמורים. **נקה נדי,** מפרק 5009

לא היהתי מתפללא, אם היה המתיר "רעפה ארמעער", שאינם ממשינים בקדשות התורה ומחייבים בתושב"כ ושבע"פ, ווירו בכל העולה על רוחם, שזה דרכם בכלל למו, וגם העם המאמינים בני ממשינים הנאמנים עם המוסורה לא ישמעו להם. **אבל** מה נורא הדבר, אם בא המתכנה ל"רב" ו"מורה" לעשותות אהיות עינים [כאלו] שעשוה בן ע"פ יסודות התורה, ותולח את עצמו בגנולי המורדים, ובאמת עשוה כווניהם להפוך ולסרם דבריהם ולעקור איסור מה"ת, הלא ראוי לקרוע על שמיות רעות מהוראות בהנתן.

והנה מגים לבו בהוראה. כי הבין "בית חרושת" להתר עגנות. "באו הנה ואtier אתכם מבבלי העיגנון"... נאיה: דוגמתו "כונפיית המעשים" מפה מאנסי, וד"ל, אשר על זה כבר אמרו במשנתינו "הנוגם לבו בהוראה הר"ז שוטה רשות ונם רוח", אלא שאין זה "הוראה" **אלא** "טעות" ו"בורות" ו"קלות ראש" בענייני ערוה החמורים, ועל גדויל ישראלי בתפקידות הנוגלה געור בנזיפה ולמהות על זה, ושיאין לסמוך על הוראותיו כלל. **צ"ר** לי מארוד לפניו בכבוד איש, אבל למען הסור מכהיל, ההנוגם מוצאת עצמי מהוויב בדבר לפרט גלווי דעת זה... ומוי יתן ויתבונן לשוב בדרך האמת ולא יספיק להטעות, יודיע גלווי: ברם דברים שאמרתי טעות זה בידי, עכ"ל.

היוורד טוב, אפילו הכى לא מהני ולא מיד... ואין ספק שהנת בטל ובניה ממורים, אפילו שייעשו כל התיקונים האפשרים לבטל המודעות, אכן חפי בכל זה ורק ככל ניכר האונס... **וא"ב** בנד"ד אפילו אם נשאת תצא, שגת זה בטל ומבטל חרם הנשבר, עכ"ל.

בשואל ומשיב (קמא ח"ג, סי' קל"ב), [במי שישידר גט ע"י עד שהיה גנב], זוז"ל: **אף** שהמסדר ראוי לנגורו בו, [כ"ז] מי שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן, ויפה עשה מעלהו שמנעה מלכת בית המשפט... עכ"ל.

בדברי חיים (ו"י"ד ח"ב, סי' ק"ז), זוז"ל: **ה גם** שידעתני שבווא"ר עמי במקלו ישאל, ובפרט בעניין הלומדים בעיניהם, איסור דרבנן כזה קל למאוד, שבעה"ר מחייבים בחסידות, ומקרים במאחה שחומרה תורה, ואומרים שבדייעבד על כל פנים בשך... זה אינו... **דעל** זה נאמר כל שהוא יודע בטיב גיטין לא יהיו לו ערך עמהם, גם דבדייעבד כשר, ובגמרא אמרו על זה, דזה חמור יותר מהחטא דור המבול... אולם מה עשו, ואוי לי שעלה בימי כך... אבל ידעתני כי שיעלים קטנים, מהה חכמים מהחכמים בעיניהם, וילענו על דברי והרי להם כו', ואני את דעתני גליתני, כפי מה שקבלתי מרובות הגאנטים נוחי נפש, וייעשו הטוב בעיניהם ואנחנו נפשותינו הצלנו, עכ"ל.

ולש (אה"ע ח"א, סי' ע"ט), זוז"ל: **ליידיidi.** מואה לייבוש נ"י..., והנה זה טעות מפורסם לבקי קצת..., הנה מה שכתבתاي לך, ידע שלך זה הוא ברור... אך במחילת ב"ת..., כי אם ריק הוא המכ... גם על פי סוד הזוהר הקנה מאד, כי כמה עולמות תלויין בכל אותן, ואוי לי שעלה בך בימי..., ואוי למי שעלה בדוריךך... ומחמת גודל ערכו בעניין אומר לו, שלא ישתדל בהוראת סדרי גיטין, עד אשר יעין היבטב..., ואז על כל פנים יידע לספק, אך צריך לוזה טרחה הרבה ומיעוט חריפות, רק האמת לאמת, ואם יצית לי או טוב לו, ד' הטוב ימחול לו, על אשר עיכב העניה הזאת מלנרגשה בוגט בשך בלא פקסוף, [ושם (ס"י ע"ד), להניל] זוז"ל: באיזה דבר הצריך שיקול הדעת, הזוהרתו של לא לעמוד על דעתו מסברות הכרמיות..., עכ"ל.

הגרח"ע (אגרות רח"ע, סי' שפ"ט), זוז"ל: **הנה הגעuni מהבד"ץ בלאנדאן מהחברת... חתום עליו יוסף שאפאטשניק** ועוד איזה

לב). **והח"ח** (שם) [הוסיף לאחר דברי הגרא"ע הנ"ל] בזה"ל: יש לי צער גדול מאד שכן עלתה בימינו, שימצאו אנשים שורצים לעלות בראש החר, ולהכנים עצם בפרסום בענייני עריות החמורות, חתימות האדמומי"ר מגור זכ"ל, עליישן].

תמצית היוצאת לנו מצירוף דברי הפטוקים הנ"ל אשר מפיהם אנו חיים ומимиיהם אנו שותין:

א. מי שאינו בקי היטב בדינו גיטין עם טעמי ונימוקי הלכותיהן, [ובפרט בדינו "מעושה" ו"מוותעה" שנדרם עדינים מאוד ותלויין בחות השערה], אסור לו להתערב בכל הנוגע, אפילו רק בדרך "יעוז" וכש"כ בתור "הוראה" או "מסדר גט", ואם יודע שסומכין עליו, אז אסור לו להשתתף עם המסדר, או אף רק להיות נוכח בשעת ביצוע הגט.

פרק ביד. מס' 5009

ב. ואם עבר על הנ"ל (ס"ה), ומהמת חוסר ידיעתו, או מהמת איבחה, או מהמת קלותו: [שהסתמך על קולות בניגוד ל"כללי ההוראה"], הקיל אף בדבר דלא חיישן לה אלא לכתלה, [וכן אם הסתמך על מורה או מסדר, מי שהסתמך עליו לה מסתמך על אותו מורה מהמת טעמים הנ"ל], יש לו "דין מזיד" וענשו גדול, והם קשיין לעולם יותר מדור המבול, גורעים מן הבא על א"א, ועוד זה מעכ卜 את גאותינו, ומזכה לפוטרים כדי שידעו להיזהר מהם.

ג. נת שנדר ע"י איןם בקיאים, או אפילו ע"י בקיים, אלא שהם קלים המסתמכים על קולות בניגוד ל"כללי ההוראה" בשו"ע, [ובפרט כשייש בה נגעה רמנונא], וכש"כ נת שיצא עליה ערעור רכבה, הוא בחוקת פסול ובטל, והאשה נשארה "אשת איש", והנשאה הוא עברין בערווה דאוריתא, ובניהם ממזרים עד סוף כל הדורות.

ד. כל מי שראה או יודע פסול בוגט, [ובפרט בוגט נתבצע בשכינותו], באופן שלפי ההלכה חייב לחוש לה, אסור לו לשחוק, רק מחייב לפנות אל המסדרים ולעורם על הפסול. ואם הגט נתבצע בהחבא והמסדרים מסתירין והותם, [ובפרט מי שהבעל בא אצלו ומערער שנאנם על הגט], חייב להתריע ולהודיע הפסנותם ברבים כדי להרים מכשול דעת איש ומזרות, והבא עליו ברכה, ואין בזה משום חרם דר"ת כלל, אדרבה אם יש חוק ענו יsha.

ה. טרם שנישאת האשה, חייבם להתריע אף על ספק פסול, ואו אסורה להנשא עד שיתברר ההקשר באופן דלהלן (ס"ז ומ'), ואם עברו ונישאו טרם כן, חיבם להמשיך ולהתריע אף לאחר כך. וכשהפסול ברור, חיבם להתריע אף אם כבר יש להם בנם, ואפילו אם לא התריעו כלל קודם לכן, בין אם ידעו או מן הפסול או לא.

ו. אין שם נפק"ם בנסיבות מעמדו של המערער, אם יש לו משורה מכובד, ובגון: שימוש כ"רב" או "דין" וייש לו "כח" גדול, אם לאו, הדעה תלויה במחות הערעור גופה,ราม היא צודקת לפי גדרי ההלכה וכללי ההוראה, חייבן לחוש לה אף כשהמערער הוא "למדין" פשוט, וחיבין להפריש הזוג תומ"י, עד שיתברר ההקשר כדלהלן (ס"ז ומ').

ז. נת שיצא עליה ערעור, ונתייצר מחולקת בכשרותה, אסור למהר לישאה על ספק דברי המכשירין, אלא חייבן להמתין עד שישאו ויתנו הצדדים ע"ז ויצא מביניהם היתר מוסכם, או עד שיוכיחו המכשירין לעין כל שע"פ גדרי "כללי ההוראה" בשו"ע, הו"ל הכרעת ההלכה במחלוקת זו כמותם. ואם נישאו טרם כן, יש להם דין "מזידין".

ח. נת שיצא עליה ערעור פסנות עם ביסום "ニימוקים ומקורות", אי אפשר להבשויה כי אם בהוכחת דיווי נימוקי ומקורו הפסול לעין כל, ואם איןם עווים כן, רק סותמים ואמורים "שהגט כשר", הם דיני שקר חותמים ופושעים היודעים שטעו, אלא שגם להם מלחות האמת, ואסורה למסוך על ההוראה, דחוידיים להתריר עריות מהמת בבודם, ואם עברו ונישאו על ספק היתר סתום תוך כדי להתעלם מאיוסר מבורר, הם "מזידין" גםוים.

ט. ועאכו"ב, כשם הויהו בהתראת ב"ר, עם ציון מקורות ההלכה: שאסור להם להסתמך בה"ג על המכשירין, עכ"ז עברו ומיהרו ונישאו טרם שהתריר ההקשר הנ"ל (ס"ז ומ'), בודאי שיש להם דין "רשעים" ו"מזידין".